ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ προστασίας τῶν δασῶν καὶ τῶν δασικῶν ἐν γένει ἐκτάσεων.

Πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Μέχρι πρὶν ἀπὸ λίγες δεκαετηρίδες ἡ ἀνθρώπινη ἱστορία θεωροῦσε σὰν κεντρικὸ πυρῆνα της τὴν προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ κυριαρχήσῃ πάνω στὴ φύση, ποὺ τὸν περιβάλλει. Μαγνητισμένος ὁ μελετητὴς τῶν κοινωνικῶν φαινομένων ἀπὸ τὴν δυναμικὴ ἔννοια τῆς «προόδου», ἔμενε ἐκστατικὸς μπροστὰ στὶς κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης, τὴν ἀθάσευτη τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως καὶ τὴν ἐκμετάλλευση κάθε εἴδους πηγῆς ἐνεργείας καὶ τὶς μεταβολὲς ποὺ ὁ περιβάλλων χῶρος αὐτὸς ὑπέστη χάρη στὴν ἀκάματη δραστηριότητα τοῦ ἐπινοητικοῦ αὐτοῦ ὄντος, ποὺ χρησιμοποιεῖ τὸ λογικό του γιὰ νὰ μεταβάλλῃ συνεχῶς τοὺς ὅρους καὶ τὶς συνθῆκες διαβιώσεώς του πάνω στὴ γῆ. Μὲ αὐτὴ τὴν ὀπτική, ἡ ἀλλοίωση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος κατέληγε νὰ θεωρῆται σὰν ἀδιαμφισβήτητη ἀπόδειξη τῆς «νίκης» τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ νὰ ὑπολαμβάνεται σὰν συνώνυμο τοῦ πολιτισμοῦ, τουλάχιστο στὴν τεχνική του διάσταση. Ἀκόμα καὶ αὐτὴ ἡ μεταβολὴ τοῦ κλίματος σὲ ὡρισμένες περιοχὲς ἢ ἡ μετατροπὴ τῶν φυσικῶν δεδομένων χαιρετήθηκε σὰν κατάκτηση τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου ἡ μοῖρα φαινόταν νὰ ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν δική του ἐπινοητικότητα καὶ τὶς τεχνικὲς κατακτήσεις του. Λίγοι ἦταν οἱ στοχαστές, ποὺ ἐπεδείκνυαν μία ἰδιαίτερη εὐαισθησία γιὰ τὴν κακοποίηση τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν μορφῶν τῆς φυσικῆς ζωῆς. Τὸ μύημά τους ἔμενε κατανόητο ἀπὸ τὸν κυρίαρχο τύπο τοῦ HOMO ECONOM CUS, ποὺ ἔκρινε τὰ πάντα μὲ τὰ κριτήρια τῆς παραγωγικότητας καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀποδόσεως. Εἶναι γνωστὸ πόσο ἡ μὲ κάθε τρόπο αὔξηση τῆς παραγωγικότητας καὶ ἡ ἄμετρη ἐκμετάλλευση τῶν φυσικῶν πηγῶν ἐνεργείας γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ συνεχῶς αὐξανομένου πληθυσμοῦ ἐμπόδισαν τὴν ἔγκαιρη συνειδητοποίηση τῶν καταστρεπτικῶν συνεπειῶν τῶν ἀνθρωπίνων ἐπεμβάσεων πάνω στὴν φύση γιὰ τὴν ἐπιβίωση αὐτοῦ τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπουνινου γένους. Ἡ ἀνθρωποκεντρικὴ θεώρηση τοῦ κόσμου μὲ τὴν συνακόλουθη ὑποταγὴ τῆς φύσεως στὶς οἰκονομικὲς ἀνάγκες ὡδήγησε στὴν παραγνώριση τοῦ θεμελιακοῦ δεδομένου ὅτι καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ ἕνα φυσικὸ ὄν, ἕνα τμῆμα τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ ὅτι ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία δὲν μπορεῖ νὰ νοηθῆ καὶ νὰ ἐπιζήσῃ πάρα μόνο μέσα στὴ φύση καὶ σὲ ἁρμονία μὲ τὶς φυσικὲς δυνάμεις καὶ τοὺς φυσικοὺς νόμους.

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἀντιμετώπιση τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων, ποὺ δημιούργησαν ὄχι μόνο οἱ τυχαῖες, περιστασιακὲς ἢ καὶ ἀπροκάλυπτα ἠθελημένες καταστροφές, ἀλλὰ καὶ ἡ πληθυσμιακὴ αὔξηση, ἡ διόγκωση τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς ροπῆς πρὸς κατανάλωση καθὼς καὶ οἱ ἴδιες οἱ συνέπειες καὶ παρενέργειες τῆς τεχνολογικῆς προόδου ἄρχισε σχετικὰ πολὺ ἀργὰ γιὰ νὰ φτάσῃ νὰ ἀποτελεῖ σήμερα τὸ κεντρικὸ σημεῖο ἐπαφῆς γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο περιστρέφεται κάθε εὐρύτερη προσπάθεια ὀρθολογιστικῆς ὀργανώσεως τῆς κοινωνικῆς ζωῆς στὸ μέλλον. Σὰν τέτοιο τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα ἔπαψε νὰ εἶναι καθαρὰ τεχνικὸ καὶ γίνεται πολιτικὸ πρόβλημα καὶ ἀντικείμενο ρυθμίσεως συνταγματικῶν διατάξεων τῆς κάθε μιᾶς χώρας ἢ ἄλλων διεθνοῦς χαρακτῆρος θεσμικῶν κειμένων, γιὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ καὶ σὲ εὐρύτερη κλίμακα ἐπίλυση τῶν ἐπὶ μέρους ζητημάτων ποὺ τὸ συνθέτουν. Δημιουργεῖται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο θετικὴ ὑποχρέωση τοῦ κράτους γιὰ τὴν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος μὲ προληπτικὰ ἢ κατασταλτικὰ μέτρα. Τόσο ὁ μεμονωμένος ἄνθρωπος ὅσο καὶ ἡ κοινωνία στὸ σύνολό της ἀποκτοῦν μὲ τὶς νομικὲς αὐτὲς διατάξεις «δικαίωμα» γιὰ τὴν διατήρηση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ποὺ σὲ τελευταία ἀνάλυση σημαίνει διασφάλιση τῶν ὅρων ζωῆς καὶ ἀνανέωση τῶν πόρων τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὴν βιοσφαῖρα στὴν ὁποία γεννιέται, ἀναπτύσσεται καὶ δημιουργεῖ. Παράλληλη εἶναι καὶ ἡ διεργασία, ποὺ γίνεται τόσο ἀπὸ τὴν νομικὴ θεωρία ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν νομολογία τῶν δικαστηρίων νὰ ἑρμηνευτοῦν τὰ κλασσικὰ θεμελιώδη δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰδικώτερα τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας κάτω ἀπὸ τὸ πρῖσμα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς διασφαλίσεως ἱκανοποιητικῶν ὅρων ζωῆς. Ἡ τάση αὐτὴ εἶναι ἐμφανὴς εἰδικώτερα στὴν νομολογία καὶ τὴν νομικὴ σκέψη τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ποὺ ἀντιμετωπίζουν προβλήματα δασικῆς πολιτικῆς ἀνάλογα μὲ τὰ δικά μας. Ἀπαντώτας στὸ κάλεσμα τῶν συγχρόνων αὐτῶν ἀπαιτήσεων τὸ Ἑλληνικὸ Σύνταγμα τοῦ 1975 θεσποθέτησε στὸ ἄρθρο 24 τὴν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος μὲ προληπτικὰ καὶ κατασταλτικὰ μέτρα καὶ προέβλεψε εἰδικώτερα τὴν προστασία τῶν δασῶν καὶ τῶν δασικῶν ἐν γένει ἐκτάσεων, ἀφοῦ τὰ δάση ἀποτελοῦν τὸν κυριώτερο παράγοντα τῆς διαφυλάξεως τῆς φυσικῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς διασφαλίστως ἱκανοποιητικῶν ὅρων ζωῆς γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

2. Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ δάσος ἀποτελεῖ ἕνα ἰδιαίτερο εἶδος φυσικῆς βλαστήσεως, χαρακτηρίζει ὅμως καὶ τὸ σύνολο τῆς ἐκτάσεως, ποὺ καλύπτεται ἀπὸ αὐτὴν καὶ περιλαμβάνει πλῆθος ἄλλων φυτῶν καὶ ζώων, πτηνῶν, ἐντόμων καὶ ἄλλων ὀργανισμῶν, δηλαδὴ ὁλόκληρο τὸ οἰκοσύστημα ποὺ ἀναπτύσσεται σὲ ἕνα χῶρο ὁ ὁποῖος κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν μέσα σ' αὐτὸν ἀνάπτυξη ξυλώδους βλαστήσεως οἱασδήποτε μορφῆς ἢ συστάσεως. Ἡ σημασία τοῦ δάσους γιὰ τὴν ὕπαρξη τῆς ζωῆς, τὴν ἀνανέωση τῶν εἰδῶν, τὴν παραγωγὴ τοῦ ὀξυγόνου, τοὺς ὑδάτινους πόρους, τὶς κλιματικὲς συνθῆκες, τὴν ἄγρια πανίδα καὶ γενικὰ τὴν φυσικὴ καὶ βιολογικὴ ἰσορροπία τοῦ γύρω χώρου εἶναι τεράστια. Πάνω ἀπὸ τέσσαρες χιλιάδες εἴδη βλαστήσεως, πάνω ἀπὸ πέντε χιλιάδες εἴδη ἐντόμων καὶ πάνω ἀπὸ χίλια πεντακόσια εἴδη ζώων, πτηνῶν καὶ ἄλλων ζώντων ὀργανισμῶν συγκεντρώνονται στὰ δάση τῆς Εὐρώπης. Ὅλα αὐτὰ τὰ φυτικὰ καὶ ζωϊκὰ εἴδη ἀναπτύσσονται σὲ ἕνα ὁμοιογενὲς οἰκοσύστημα τοῦ ὁποίου ἡ διατήρηση καὶ ἀναπαραγωγὴ ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὶς κλιματικὲς καὶ ἐδαφολογικὲς συνθῆκες ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πρόνοια καὶ φροντίδα ἢ ἀντίστροφα τὶς καταστροφικὲς ἐνέργειες ἢ τὶς ἀνταγωνιστικὲς χρήσεις ποὺ ἐπιβάλλει ὁ ἄνθρωπος. Σὲ ἕνα γενικώτερο πλαίσιο διαπιστώνεται ὅτι ἡ Εὐρώπη ἡ ὁποία στοὺς προϊστορικοὺς χρόνους ἦταν κατάφυτη ἀπὸ δάση ἔχει ὑποστῆ σημαντικὲς μεταβολὲς στὸν τομέα αὐτόν. Ἰδιαίτερο πρόβλημα ὅμως ἐμφανίζει ἡ ζώνη τῆς Μεσογείου, ὅπου ἡ συνεχὴς ἐπέμβαση τοῦ ἀθρώπου, ἀλλὰ καὶ ἄλλες ἀνθρωπογενεῖς αἰτίες προκάλεσαν ἀπὸ ἀρκετοὺς ἤδη αἰῶνες ὄχι μόνο ἕνα περιοριστὸ τῆς δασικὰ καλυπτόμενης ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ μία ὑποβάθμιση τῆς δασικῆς βλαστήσεως ὀφειλόμενη κυρίως στὴν ὑποκατάσταση τῆς δρυὸς καὶ τὸ πεῦκο καὶ γενικώτερα τὴν ἐπέκταση τῆς θαμνώδους βλαστήσεως σὲ βάρος τῆς δενδρώδους. Παρὰ τὰ λαμβανόμενα μέτρα οἱ πυρκαϊὲς ἀποτελοῦν ἐνδημικὸ φαινόμενο σὲ ὅλες τὶς μεσογειακὲς χῶρες ἐνῶ ἡ φθορὰ καὶ ἡ ἀπόπλυση τῶν ἐδαφῶν προσλαμβάνει καταστρεπτικὲς διαστάσεις γιὰ ὡρισμένες περιοχές. Τὰ μεσογειακὰ δάση παρουσιάζουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καὶ γιατὶ βρίσκονται σὲ μιὰ περιοχὴ πυκνὰ κατοικημένη μὲ ἔντονη ἀνάπτυξη τῆς γεωργικῆς καλλιέργειας καὶ σημαντικὰ βιομηχανικὰ καὶ διαμετακομιστικὰ κέντρα. Τὰ δάση τῆς ζώνης τῆς Μεσογείου ἐμφανίζουν ὡρισμένα χαρακτηριστικά, ποὺ τὰ διακρίνουν ἀπὸ τὰ δάση τῆς κεντρικῆς καὶ βόρειας Εὐρώπης καθὼς καὶ τῆς Ἀσίας. Τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτὰ εἶναι ἡ μεγάλη ἑτερογένεια καὶ ποικιλία τῆς δασικῆς βλαστήσεως (40 κύρια εἴδη καὶ 50 παρεπόμενα ἔναντι 12 καὶ 20 ἀντιστοίχως εἰδῶν τῆς κεντρικῆς καὶ βόρειας Εὐρώπης), ἡ ἀστάθεια ἢ μεταβλητότητα τῆς δασικῆς βλαστήσεως, ποὺ ὀφείλεται κυρίως σὲ κλιματικοὺς παράγοντες καί, τέλος, ἡ εὐπάθειά της. Σ' αὐτὰ μπορεῖ νὰ προστεθῆ καὶ ἕνα χαρακτηριστικὸ ποὺ ἤδη ἐπισημάναμε, δηλαδὴ ὁ συνεχὴς περιορισμὸς τῆς συνολικῆς ἐκτάσεως, ποὺ καταλαμβάνουν. Ἡ Χώρα μας παρουσιάζει ἀναφορικὰ μὲ τὸν δασικό της πλοῦτο ὅλο αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ καθὼς καὶ ὡρισμένες ἰδιομορφίες, ποὺ ὀφείλονται στὴ γεωγραφική

της θέση καὶ τὶς πολεμικὲς περιπέτειες ἢ τὶς πολιτικοκοινωνικὲς συνθῆκες τῶν τελευταίων αἰώνων. Κατάφυτη ἀπὸ δάση κατὰ τὴν ἀρχαιότητα συνεδύαζε τὴν καθαρὰ εὐρωπαϊκὴ δασικὴ βλάστηση μὲ τὴν μεσογειακή. Ἡ ἀνάπτυξη αὐτὴ τῆς δασικῆς βλαστήσεως ὀφείλεται καὶ στοὺς φυτογεωγραφικοὺς ὅρους ἀλλὰ καὶ στὶς κλιματολογικὲς συνθῆκες, ποὺ εὐνοοῦν τὴν δημιουργία ξυλώδους κεφαλαίου τουλάχιστο ἴσης πυκνότητας κατὰ ἑκτάριο πρὸς τὶς κεντρικὲς εὐρωπαϊκὲς χῶρες. Τὸ Ἑλληνικὸ δάσος ὑπέστη ἐπανειλημμένες καταστροφὲς κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἱστορίας μας ἂν καὶ κατὰ περιόδους βοηθήθηκε ἀπὸ διαφόρους παράγοντες στὴν ἀναδημιουργία του καὶ στὴν ἐπανεπέκτασή του. Μετὰ τὴν ἐθνική μας ἀποκατάσταση καὶ τὴν βαθμιαία συγκρότηση τοῦ σύγχρονου ἑλληνικοῦ κράτους ὁ δασικός μας πλοῦτος ὁ ὁποῖος ἐκάλυπτε πάνω ἀπὸ τὸ μισὸ τῆς συνολικῆς ἐπιφανείας τῆς Χώρας στὰ τότε σύνορά της, παρὰ τὰ ληφθέντα μέτρα συνέχισε νὰ φθίνη καὶ νὰ περιορίζεται σὲ ἔκταση. Πολεμικὲς περιπέτειες, ἐσωτερικὲς διαμάχες, ἐντατικὲς καὶ ἀντιοικονομικὲς ὑλοτομίες, ἡ αἰγοβοσκή, οἱ πυρκαϊὲς καὶ ἡ οἰκοπεδοποίηση δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων ὡδήγησαν σὲ μία ἄνευ προηγουμένου συρρίκνωση καὶ καταρράκωση τῶν ἑλληνικῶν δασῶν. Γιὰ παράδειγμα ἀρκεῖ νὰ ἀναφερθῆ ὅτι μόνο στὴν περίοδο 1940 - 1948 καὶ στὴν περιοχὴ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδας ἀποψιλώθηκαν 450.000 στρέμματα δασῶν, δηλαδὴ τὸ ἑξήντα ὀκτὼ στὰ ἑκατὸ τῆς συνολικῆς δασικῆς ἐπιφανείας. Ἡ στὸ τέλος τοῦ περασμένου αἰῶνα ἵδρυση τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἡ ἀπὸ τὸ 1916 ἔνταξή της στὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας εἶχαν εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα πάνω στὴν διαφύλαξη καὶ ὀρθολογιστικὴ διαχείριση τῶν δασῶν, δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν. Τὸ ἔργο τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας μέσα σὲ ἀντίξοες περιστάσεις, μὲ πενιχρὰ μέσα καὶ δυνατότητες ὑπῆρξε τεράστιο σὲ σημασία καὶ ἔκταση γιὰ τὴν διαφύλαξη καὶ ἀνανέωση τοῦ δασικοῦ μας πλούτου. Ἡ ὑψηλὴ ἐπιστημονικὴ στάθμη τοῦ δασολογικοῦ κλάδου καὶ γενικὰ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ αὐταπάρνηση τοῦ προσωπικοῦ τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας ὑπῆρξαν ἀποφασιστικοὶ παράγοντες γιὰ τὴν προστασία καὶ τὴν ἐξέλιξη τοῦ ἑλληνικοῦ δάσους καὶ ἀνέκοψαν ἢ περιώρισαν τὴν πορεία τῆς καταστροφῆς. Σήμερα τὰ κυρίως δάση καταλαμβάνουν 25 ἑκατομμύρια στρέμματα, δηλαδὴ ποσοστὸ 19,7 στὰ ἑκατὸ τοῦ συνόλου τῆς ἑλληνικῆς γῆς, καὶ οἱ δασικὲς ἐν γένει ἐκτάσεις (μερικῶς δασοσκεπεῖς ἐκτάσεις, ἢ μερικῶς δασοσκεπῆ λιβάδια κ.λπ.) 33 ἑκατομμύρια στρέμματα, δηλαδὴ τὰ 25,3 στὰ ἑκατὸ τοῦ συνόλου τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν 3,7 ἑκατομμύρια στρέμματα ἀλπικῶν ἐκτάσεων, ποὺ βρίσκονται δηλαδὴ στὶς κορυφὲς τῶν ὀρέων πάνω ἀπὸ τὰ κυρίως δάση, καθὼς καὶ 440.000 στρέμματα ἕλη, ἐνῶ σὲ 15,2 ἑκατομμύρια στρέμματα ὑπολογίζονται οἱ φρυγανότοποι καὶ οἱ χορτολιβαδικὲς ἐκτάσεις, ποὺ ἔχουν δηλαδὴ μόνον φρύγανα ἢ πρώδη βλάστηση χωρὶς δένδρα ἢ θάμνους. Ἡ τελευταία αὐτὴ κατηγορία ἀποτελεῖ τὰ ὑπὸ τὸν ἰσχύοντα δασικὸ κώδικα καλούμενα, «δασικὰ ἐδάφη» ὑπαγόμενα στὶς διατάξεις του, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἂν βρίσκονται μέσα σὲ δάσος ἢ δασικὴ ἔκταση ἢ καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτὰ σὲ ἄγονους λόφους ἢ πεδιάδες. Οἱ πιὸ πάνω ἀριθμοὶ δίνουν σχετικὴ μόνο εἰκόνα τῆς δασοκαλύψεως τῆς χώρας μας ἀφοῦ π.χ. στὰ 25 ἑκατομμύρια στρέμματα τῶν δασῶν περιλαμβάνονται καὶ τὰ μικρᾶς παραγωγικότητος ἢ ἀραιᾶς συνθέσεως ὡς καὶ τὰ συγκροτούμενα ἀπὸ χαμηλὰ δένδρα δάση. Μεγάλες ἐκτάσεις ἐξ ἄλλου ἔχουν καταστραφεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ πυρκαϊὲς καὶ βρίσκονται ὑπὸ ἀνάδάσωση. Τὴν ὄχι καὶ τόσο ἱκανοποιητικὴ αὐτὴ κατάσταση τῶν ἑλληνικῶν δασῶν ἐπιτείνουν οἱ ἀμφισβητήσεις γύρω ἀπὸ τὸ ἰδιοκτησιακὸ καθεστώς τους, οἱ παράνομες ἐκχερσώσεις καὶ κατατμήσεις, ποὺ τείνουν στὴν οἰκοπεδοποίησή τους, ἡ τάση πρὸς δημιουργία πάσης φύσεως ἰδιωτικῶν ἢ δημοσίων στάσεων μέσα σὲ δάση ἢ δασικὲς ἐκτάσεις, ἡ ἔλλειψη ἐπαρκῶν τεχνικῶν μέσων κυρίως γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν δασοπυρκαϊῶν καὶ ἡ ἀνεπαρκὴς ἀνάπτυξη τοῦ φιλοδασικοῦ πνεύματος, ποὺ ἐπιδρᾶ στὴν συμπεριφορὰ τῶν ἀτόμων τὰ ὁποῖα διαβιοῦν μέσα στὸ δάσος ἢ τὸ ἐπισκέπτονται.

3. Ἀποβλέποντας στὴν κατοχύρωση τῶν δασῶν καὶ τῶν δασικῶν ἐκτάσεων ὡς κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὴν προστασία τους μὲ τὴν λήψη προσφόρων νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων, τὸ Σύνταγμα τοῦ 1975 προέβλεψε στὸ ἄρθρο 24 παρ. 1 ὅτι :

«1. Ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν τοῦ κράτους. Τὸ κράτος ὑποχρεοῦται νὰ λαμβάνη ἰδιαίτερα προληπτικὰ ἢ κατασταλτικὰ μέτρα πρὸς διαφύλαξιν αὐτοῦ. Νόμος καθορίζει τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν προστασίαν τῶν δασῶν καὶ τῶν δασικῶν ἐν γένει ἐκτάσεων. Ἀπαγορεύεται ἡ μεταβολὴ τοῦ περιορισμοῦ τῶν δημοσίων δασῶν καὶ τῶν δημοσίων δασικῶν ἐκτάσεων, πλὴν ἂν προέχη διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν ἡ ἀγροτικὴ ἐκμετάλλευσις τούτων ἢ ἄλλη χρῆσις ἐκ δημοσίου συμφέροντος ἐπιβαλλομένη».

Παράλληλα, στὸ ἄρθρο 117 παρ. 3 καὶ 4 περιέχονται οἱ ἀκόλουθες διατάξεις :

«3. Δημόσια ἢ ἰδιωτικὰ δάση ἢ δασικαὶ ἐκτάσεις, καταστραφεῖσαι ἢ καταστρεφόμεναι ἐκ πυρκαϊᾶς ἢ ἄλλως πως ἀποψιλωθεῖσαι ἢ ἀποψιλούμεναι, δὲν ἀποβάλλουν ἐκ τοῦ λόγου τούτου τὸν ὃν ἐκέκτηντο πρὸ τῆς καταστροφῆς των χαρακτῆρα καὶ κηρύσσονται ὑποχρεωτικῶς ἀναδασωτέαι, ἀποκλειομένης τῆς διαθέσεως τούτων δι' ἕτερον σκοπόν.

4. Ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσις δασῶν ἢ δασικῶν ἐκτάσεων ἀνηκουσῶν εἰς φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα ἰδιωτικοῦ ἢ δημοσίου δικαίου, ἐπιτρέπεται μόνον ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 17 ὁριζόμενα, διὰ λόγους δημοσίας ὠφελείας, διατηρουμένης πάντως ἀμεταβλήτου τῆς μορφῆς αὐτῶν ὡς δασικῆς».

Τὸ νόημα καὶ ὁ σκοπὸς τῶν πιὸ πάνω συνταγματικῶν ὁρισμῶν εἶναι ἡ συνειδητοποίηση τῆς ἀξίας καὶ τῆς σημασίας τοῦ δάσους γιὰ τὴν διαβίωση καὶ τὴν ἐπιβίωσή μας καὶ ἡ μὲ τὰ πρόσφορα νομικὰ μέτα κατοχύρωση τοῦ δασικοῦ πλούτου τῆς χώρας, θεωρουμένου ὡς κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ, ποὺ παρέχει ὠφέλειες στὸ σύνολο καὶ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴν διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος μέσα στὸ ὁποῖο ζοῦμε. Ἡ συνταγματικὴ αὐτὴ προστασία καὶ τὸ ἰδιαίτερο νομοθετικὸ καθεστὼς τὸ ὁποῖο προβλέπει ἀναφέρονται ὄχι μόνο στὰ κυρίως δάση ἀλλὰ καὶ στὶς δασικὲς ἐν γένει ἐκτάσεις, δηλαδὴ στὶς θαμνώδεις ἐκτάσεις, ποὺ ἀσκοῦν καὶ αὐτὲς προστατευτικὴ ἐπίδραση ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν καὶ τῶν καλλιεργειῶν (ἐπίσημα Πρακτικὰ Ε' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος 1975, σελ. 550). Ἐξ ἄλλου ἡ ἰδιαίτερη αὐτὴ προστασία ἐκτείνεται τόσο στὰ δημόσια ὅσο καὶ στὰ ἰδιωτικὰ δάση. Καὶ ναὶ μὲν στὸ τελευταῖο ἐδάφιο τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 24 γίνεται εἰδικώτερος λόγος περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς μεταβολῆς τοῦ προορισμοῦ τῶν δημοσίων δασῶν καὶ τῶν δημοσίων δασικῶν ἐκτάσεων, ἡ εἰδικὴ ὅμως αὐτὴ μνεία δὲν ἔχει ἀσφαλῶς τὴν ἔννοια τοῦ ὁπωσδήποτε ἐπιτρεπτοῦ τῆς μεταβολῆς τοῦ προορισμοῦ τῶν ἰδιωτικῶν δασῶν, ἀφοῦ καὶ αὐτὰ συνιστοῦν κοινωνικὸ ἀγαθὸ δεόμενο ἰδιαίτερης προστασίας, ἀλλὰ ἁπλῶς περιορίζει τὴν δυνατότητα μεταβολῆς τοῦ προορισμοῦ τῶν δημοσίων δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων σὲ περιπτώσεις ποὺ ἐξυπηρετοῦν ἀποκλειστικὰ τὸ δημόσιο συμφέρον καὶ στὸ μέτρο ποὺ τὸ ἐξυπηρετοῦν, ἐνῶ ἡ τυχὸν ἐπιτρεπομένη ἀπὸ τὸν κοινὸ νομοθέτη μεταβολὴ τοῦ προορισμοῦ ἰδιωτικῶν δασῶν καὶ ἐκτάσεων, ἐξαρτώμενη ἀπὸ τοὺς ἰδίους κατ' ἀρχὴν ὅρους καὶ προϋποθέσεις, μπορεῖ βέβαια νὰ ἀποβλέπη καὶ στὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων εἴτε τῶν ἰδίων τῶν ἰδιοκτητῶν εἴτε καὶ τρίτων. Φραγμὸ ἄλλωστε στὴν τελευταία αὐτὴ ἐξυπηρέτηση συνιστᾶ ἡ ἀπαγόρευση ἀπαλλοτριώσεως ἰδιωτικῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων ὑπὲρ τρίτων, εἴτε φυσικῶν προσώπων εἴτε νομικῶν προσώπων δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου. Ἔτσι ὁ κοινὸς νομοθέτης καλεῖται νὰ θεσπίση ἕνα ἰδιαίτερο προστατευτικὸ καθεστὼς γιὰ τὰ δάση καὶ τὶς δασικὲς ἐν γένει ἐκτάσεις ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ποῦ βρίσκονται, τί ἔκταση ἔχουν ἢ σὲ ποιὸν ἀνήκουν. Στὶς ἐπιτρεπόμενες μεταβολὲς τῆς χρήσεως εἶναι βέβαια δυνατὸ καὶ ἴσως ἐπιβάλλεται ὁ κοινὸς νομο-

θέτης νὰ κλιμακώσῃ ἢ διαφοροποιήσῃ τὶς ἐπιτρεπτὲς ἐπεμβάσεις ἀνάλογα μὲ τὸ εἶδος τῆς δασικῆς βλαστήσεως ἢ τὴν θέση τῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων ἢ καὶ τὸ ἰδιοκτησιακό τους καθεστὼς ὅπου τοῦτο εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ ἐπηρεάζῃ τὴν ἐπιτρεπόμενη χρήση.

4. Ἡ νομοθεσία ποὺ ἰσχύει μέχρι σήμερα δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἀνταποκρίνεται στὴν πρόσκληση τοῦ συνταγματικοῦ νομοθέτη κατὰ κύριο λόγο γιατὶ θεσμοθετήθηκε χωρὶς τὴν ἤδη ἐξυπακουόμενη πρόθεση συμμορφώσεως πρὸς συνταγματικὲς ἐπιταγὲς καὶ χωρὶς νὰ συνοδεύεται πάντοτε ἀπὸ ὅρους καὶ διαδικαστικὲς ἐγγυήσεις γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ δημοσίου συμφέροντος καὶ τὴν κατοχύρωση τῶν δασῶν ὡς κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ. Τὰ δάση ἀντιμετωπίζονται, ὅπως σὲ ὅλες τὶς παλιὲς δασικὲς νομοθεσίες, σχεδὸν ἀποκλειστικὰ ὡς φυσικὲς πηγὲς παραγωγῆς δασικῶν προϊόντων μὲ πλήρη σχεδὸν παράβλεψη τοῦ ρόλου τους πάνω στὴ διατήρηση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τὴν προσφορὰ χώρου ἀναψυχῆς γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Δίνεται δηλαδὴ σχεδὸν ἀποκλειστικὴ σημασία στὴν δασοπονικὴ διαχείριση καὶ παραγνωρίζονται οἱ γιὰ τὸν σημερινὸ κόσμο πρωταρχικὲς λειτουργίες τοῦ δασικοῦ κεφαλαίου μιᾶς χώρας, ποὺ εἶναι ἀναγκαῖες γιὰ τὴν ἐξασφάλιση ἑνὸς ἐπιθυμητοῦ ποιοτικοῦ ἐπιπέδου ζωῆς. Παράλληλη εἶναι καὶ ἡ διαπίστωση ὅτι πολλὲς ρυθμίσεις ἔχουν ἀποσπασματικὸ καὶ καθαρὰ ἀστυνομικὸ χαρακτῆρα μὲ ἀπειράριθμες λεπτομερειακὲς ἀπαγορεύσεις ποὺ κάνουν τὴν ἐφαρμογή τους προβληματική. Τέλος, δὲν πρέπει νὰ παρορασθῇ καὶ τὸ γεγονὸς τῆς μετὰ τὸ 1930 καλύψεως ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ δασικοῦ κώδικος ἐκτάσεων ποὺ δὲν ἔχουν δασικὸ χαρακτῆρα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προκαλεῖ ἀποπροσανατολισμὸ τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας ἀπὸ τὸν προορισμό της καὶ δημιουργεῖ αἰτίες προστριβῶν καὶ ἀτελευτήτων ἀγώνων διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν μὲ ἰδιῶτες πάνω στὴ χρήση τῶν ἐδαφῶν αὐτῶν. Τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖο ἀντιμετωπίζουμε εἶναι ἡ πληρέστερη κατοχύρωση καὶ προστασία τῶν δασῶν καὶ τῶν δασικῶν ἐκτάσεων μὲ τὶς γνωστὲς ἀπὸ τὴν δασικὴ ἐπιστήμη φυσικές τους ἰδιότητες καὶ ἐξωτερικὴ μορφὴ ποὺ χαρακτηρίζει τὴν βλαστική τους σὲ ἀντίθεση πρὸς ἐκτάσεις μὲ ἀγροτικὲς καλλιέργειες ἢ ἄλλου εἴδους βλάστηση. Ἡ κατ' ἀπονομὴν ἀναγόρευση σὲ «δασικὰ ἐδάφη» περιοχῶν, ποὺ δὲν ἔχουν δασικὴ βλάστηση ὅπως τὴν ἐννοοῦν ὅλες οἱ σύγχρονες νομοθεσίες νοθεύει τὸ πρόβλημα καὶ δὲν βοηθάει μὲ κανένα τρόπο στὴ λύση του.

5. Ἡ προστασία τῶν δασῶν καὶ τῶν δασικῶν ἐκτάσεων δὲν ἐξαρτᾶται βέβαια ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὸ περιεχόμενο ἢ τὴν αὐστηρότητα τῶν διατάξεων τὶς ὁποῖες θέτει τὸ Σύνταγμα ἢ θεσμοθετεῖ ὁ κοινὸς νομοθέτης καὶ ἐπιταγὴ τοῦ Συντάγματος. Ἡ προστασία αὐτὴ γιὰ νὰ ἔχῃ ἀποτελέσματα πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ σὲ περισσότερα τοῦ ἑνὸς ἐπίπεδα καὶ μὲ τὴν ἀναγκαία συνεργασία τόσο τῶν κρατικῶν φορέων ὅσο καὶ τῶν ἐπὶ μέρους κοινωνικῶν ὁμάδων ἢ ἀτόμων. Ἡ δασικὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ καὶ τῶν κρατικῶν ὀργάνων εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία σὲ τελευταία ἀνάλυση προσδιορίζει τὴν ἐπιτυχία στὴν τήρηση καὶ ἐφαρμογὴ τῶν προστατευτικῶν νομοθετικῶν μέτρων. Παράλληλα εἶναι αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς ὅλης δασικῆς νομοθεσίας καὶ τῆς λήψεως ὀργανωτικῶν μέτρων ποὺ θὰ ἐπιτρέψουν στὴν δασικὴ ὑπηρεσία τὴν ἀρτιώτερη καὶ πιὸ προσαρμοσμένη στὶς σύγχρονες ἀπαιτήσεις ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς της. Μὲ τὸ προκείμενο νομοσχέδιο ὑλοποιοῦνται στὸ ἐπίπεδο τῆς νομοθετικῆς ρυθμίσεως οἱ ἐπιταγὲς τοῦ Συντάγματος καὶ τίθενται οἱ βάσεις τῆς γενικώτερης ἐκσυγχρονιστικῆς προσπάθειας τῆς δασικῆς πολιτικῆς τῆς Χώρας μας.

II. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

1. Οἱ κατευθύνσεις καὶ οἱ στόχοι μιᾶς σύγχρονης δασικῆς νομοθεσίας προσδιορίζονται βασικὰ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπὸ τὴν συνειδητοποίηση τῆς ἀξίας καὶ τῆς σημασίας τοῦ δάσους ὄχι μόνο γιὰ τὴν οἰκονομία μίας χώρας ἀλλὰ γιὰ τὴν διατήρηση τῆς συνεχοῦς καὶ βιολογικῆς ἰσορροπίας καὶ τὴν ὑπαρξη ἑνὸς περιβάλλοντος μέσα στὸ ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος νὰ μπορῇ νὰ ζήσῃ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τὴν γνώση τῶν αἰτίων τῆς καταστροφῆς ἢ ὑποβαθμίσεως τῶν δασῶν καὶ τὴν ἐπιλογὴ τῶν πιὸ καταλλήλων καὶ προσφόρων ὀργανωτικῶν ἢ ρυθμιστικῶν μέτρων ποὺ θὰ ἐπιτρέψουν τὴν πιὸ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση τῶν κινδύνων οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦν τὸ δάσος. Πέραν ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δύο βασικοὺς παράγοντες, ἡ διαμόρφωση τῆς δασικῆς νομοθεσίας δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ξένη πρὸς τὶς ἰδιαίτερες καὶ συγκεκριμένες φυσικές, κλιματικές, οἰκονομικές, δημογραφικές, ἀναπτυξιακὲς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν σὲ μία χώρα σὲ μία ὡρισμένη ἐποχὴ καὶ ἐπιτρέπουν ἢ ἐπιβάλλουν τὴν λήψη ὡρισμένων μέτρων ἢ τὴν ἐντατικοποίηση ἢ αὐστηροποίηση ἤδη ὑφισταμένων λειτουργικῶν προσπαθειῶν ἢ κανονιστικῶν ρυθμίσεων.

Οἱ παράγοντες ὅμως αὐτοὶ οὔτε τὴν ἴδια βαρύτητα ἔχουν, οὔτε εἶναι προσανατολισμένοι πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση ὥστε νὰ ἐξυπηρετοῦνται σύμμετρα ἀπὸ μία καὶ τὴν αὐτὴ δέσμη μέτρων προστατευτικοῦ χαρακτῆρα. Ἡ σημασία καὶ ἡ ἐπίδρασή τους εἶναι σὲ μεγάλο μέτρο ἀνταγωνιστικὴ καὶ ἐπιβάλλει τὴν κατάλληλη προσαρμογὴ τῶν νομοθετικῶν ρυθμίσεων σὲ τρόπο ὥστε νὰ ἱκανοποιοῦνται κατὰ ἕνα ἱκανοποιητικὸ ποσοστὸ ὅλες οἱ βασικὲς ἀνάγκες τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, τὸ δάσος δὲν εἶναι οὔτε μπορεῖ νὰ ἐκληφθῇ σὰν ἕνας κλειστὸς ἀπαγορευμένος χῶρος ἀποκεκομμένος ἀπὸ τὸν ὅλο ἐθνικὸ χῶρο στὸν ὁποῖο εἶναι ἐγκατεστημένος ὁ πληθυσμὸς καὶ στὸν ὁποῖο ἀναπτύσσεται ἡ κοινωνικοοικονομικὴ ζωὴ τοῦ τόπου. Τὸ δάσος εἶναι ἕνας ὀργασιμὸς ἕνα ὁλόκληρο οἰκοσύστημα ποὺ παρέχει ἀγαθὰ καὶ ὑπηρεσίες στὸν ἄνθρωπο καὶ βοηθιέται ἀπὸ αὐτὸν στὴν διατήρηση καὶ τὴν ἀναδημιουργία του. Οἱ πολλαπλὲς λειτουργίες τοῦ δάσους προσδιορίζουν ἑπομένως τὸν ἐξαιρετικὰ σύνθετο χαρακτῆρα τῆς δασικῆς νομοθεσίας. Γι' αὐτὸ τὸ βασικὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖο τίθεται κατὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας καὶ τὴν ὑλοποίηση τῶν ἐπιταγῶν τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ Συντάγματος δὲν εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ ἢ μὴ ὡρισμένου ἀριθμοῦ μέτρων τὰ ὁποῖα μὲ δικαστικὲς ἢ διοικητικὲς ποινὲς ἢ ἄλλες ἀπαγορευτικὲς ρυθμίσεις θὰ ἐπεδίωκαν τὴν μεγιστοποίηση τῆς ἀστυνομεύσεως τῶν δασικῶν περιοχῶν. Οἱ παρουσιαζόμενες ἀνάγκες καὶ ἀπαιτήσεις εἶναι πολὺ πιὸ σύνθετες καὶ ἀνάγονται στὴν κατάστρωση καὶ ἐσωτερικὴ διαρρύθμιση ἑνὸς πλέγματος παραλλήλων, συμπληρωματικῶν ἢ ὁπωσδήποτε ἐπικοινωνουσῶν ρυθμίσεων οἱ ὁποῖες, κατάλληλα διαβαθμισμένες θὰ ἐξυπηρετοῦν περισσότερους συγχρόνως σκοποὺς τῆς δασικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ὅλης χωροταξικῆς πολιτικῆς. Καὶ οἱ σκοποὶ αὐτοὶ εἶναι :

α) Ἡ ἀναγνώριση τῆς ἰδιομορφίας τοῦ δάσους ὡς ἀγαθοῦ καὶ ἡ διατήρησή του ἔξω ἀπὸ τὸ κύκλωμα τῆς ἐλεύθερης γιὰ κάθε χρήση γῆς (ὅταν γίνεται λόγος γιὰ δάσος ἐξυπακούονται καὶ οἱ δασικὲς ἐκτάσεις).

β) Ἡ λήψη τῶν προσφόρων ὀργανωτικῶν μέτρων, ἡ ἐκτέλεση τῶν ἀπαραιτήτων ἔργων καὶ ἡ ἀπόκτηση τῶν ἀπαραιτήτων μέσων καὶ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς δασοπονίας καὶ τὴν ἀνάπτυξη καὶ βελτίωση τῆς δασικῆς βλαστήσεως στὸν εὐρύτερο δυνατὸ χῶρο.

γ) Ἡ ἀνάπτυξη τῆς δασικῆς συνειδήσεως καὶ ἡ διάδοση τῶν γνώσεων πάνω στὶς ὠφέλειες καὶ τὶς χρησιμότητες τοῦ δάσους καθὼς καὶ πάνω στοὺς κινδύνους ποὺ τὸ ἀπειλοῦν. Καὶ ἡ προσπάθεια τῆς ἀναπτύξεως τῆς φιλοδασικῆς συνειδήσεως ἀναφέρεται τόσο στὸν ἰδιωτικὸ τομέα (ἰδιῶτες) ὅσο καὶ στὸν δημόσιο (δημόσιες ὑπηρεσίες καὶ ὄργανα).

δ) Ἡ ἐνεργοποίηση τῆς προστασίας τοῦ δάσους καὶ ἡ εὐκολώτερη καὶ ἀποτελεσματικώτερη ἀντιμετώπιση τῶν πυρκαϊῶν ἢ ἄλλων κινδύνων, ὅπως οἱ παράνομες ἐκχερσώσεις, οἰκοπεδοποιήσεις κ.λπ., ποὺ προκαλοῦν τὴν ὑποβάθμιση ἢ περιορισμὸ τῶν δασικῶν περιοχῶν.

ε) Ἡ στάθμιση, ἐπιλογὴ καὶ ρύθμιση τῶν ἐπιτρεπτῶν ἐπεμβάσεων μέσα στὰ δάση ὥστε νὰ ἱκανοποιηθοῦν καὶ ἄλλες βασικὲς ἀνάγκες τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ ὁ συνδυασμὸς τοῦ ἐπιτρεπτοῦ τῶν ἐπεμβάσεων τούτων μὲ σειρὰ μέτρων

ἐνισχυτικῶν καὶ προστατευτικῶν τῆς δασικῆς βλαστήσεως στὶς μὴ θιγόμενες ἀπὸ τὶς ἐν λόγῳ ἐπεμβάσεις ἐκτάσεις. Ὁ στόχος δηλαδὴ γίνεται διπλὸς καὶ συμπληρωματικός. ἀφοῦ τὴν στὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖο μέτρο χρήση τοῦ δάσους γιὰ ἄλλους σκοπούς. ξένους πρὸς τὶς βασικὲς του λειτουργίες (δασοπονία, ἀναψυχή, φυσικὴ ἰσορροπία), τὴν συνδυάζει μὲ μέτρα ἐνισχυτικὰ τοῦ ἴδιου τοῦ δάσους στὸ ὁποῖο γίνονται οἱ ἐπεμβάσεις (ἀναδασώσεις. φροντίδες καθαρισμοῦ καὶ βελτιώσεως τῆς δασικῆς βλαστήσεως, ὀργανωμένη ἀντιμετώπιση τῶν πυρκαϊῶν κ.λπ.).

στ) Ἡ ἐξάλειψη ἢ ἀποδυνάμωση τῶν αἰτίων ποὺ προκαλοῦν ζημιὲς καὶ καταστροφὲς στὰ δάση εἴτε μὲ προληπτικὰ εἴτε μὲ κατασταλτικὰ μέτρα.

ζ) Ἡ ἀντιμετώπιση ἰδιαιτέρων προβλημάτων ποὺ δημιουργοῦν δυσαρέσκειες, ἀντιθέσεις καὶ ἔριδες πάνω στὴν χρήση τῶν δασῶν ἢ τὸ ἰδιοκτησιακό τους καθεστὼς ἢ τὴν ἔκτασή τους.

2. Τὸ προκειμένο σχέδιο νόμου ἐπιδιώκει τὴν σύμμετρη καὶ ἱκανοποιητικὴ ἐξυπηρέτηση τῶν πιὸ πάνω σκοπῶν μέσα ἀπὸ ἕνα πλέγμα ἀλληλοσυνδεομένων ρυθμίσεων, ποὺ στηρίζονται σὲ ὡρισμένες γενικώτερες θέσεις καὶ ἀρχὲς τῆς δασικῆς πολιτικῆς τῶν συγχρόνων κρατῶν. Οἱ ἀρχὲς αὐτὲς μποροῦν νὰ συνοψισθοῦν στὶς ἀκόλουθες :

α) Σαφὴς καθορισμὸς τῆς ἐννοίας τοῦ δάσους καὶ τῆς δασικῆς ἐκτάσεως ποὺ νὰ καλύπτει ὅλες τὶς βασικὲς λειτουργίες τους καὶ νὰ ἀνταποκρίνεται στὴν βούληση τοῦ συνταγματικοῦ νομοθέτη ὡς πρὸς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προστατευόμενου κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὴν ἔκταση τῆς προστασίας.

β) Κλιμάκωση τῆς προστασίας καὶ ἀντίστοιχα τῶν ἐπιτρεπτῶν ἐπεμβάσεων στὰ δάση καὶ τὶς δασικὲς ἐκτάσεις ἀνάλογα μὲ τὴν ἰδιοσυστασία τους καὶ τὶς ὠφελιμότητες ποὺ παρέχουν στὸ κοινωνικὸ σύνολο καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν θέση στὴν ὁποία βρίσκονται.

γ) Ἐκσυγχρονισμὸς καὶ ἐντατικοποίηση τῶν μέσων καὶ μέτρων προστασίας καὶ ἀντιμετωπίσεως τῶν κινδύνων ποὺ ἀπειλοῦν τὰ δάση.

δ) Εἰσαγωγὴ πρακτικῶν μηχανισμῶν καὶ ἁπλῶν διαδικασιῶν γιὰ τὴν ἐπίλυση ἰδιοκτησιακῶν διαφορῶν, ἀμφισβητήσεων πάνω στὰ ὅρια καὶ ἀμφισβητήσεων πάνω στὸ χαρακτῆρα μιᾶς περιοχῆς ὡς δάσους ἢ δασικῆς ἐκτάσεως, χωρὶς αὐθαίρετες καὶ μονομερεῖς ἐκτιμήσεις ξένες πρὸς τὴν ἀντικειμενικὰ ὑπαρκτὴ κατάσταση.

ε) Εἰσαγωγὴ προγράμματος ἀναδασώσεων καὶ ἐμπλουτισμοῦ τῆς δημοσίας δασικῆς κτήσεως μὲ ἀγορὲς ἢ ἀπαλλοτριώσεις καθὼς καὶ ἐνίσχυση τῶν ἰδιωτικῶν ἀναδασώσεων ἢ δασικῶν ἐκμεταλλεύσεων μὲ κατάλληλα κίνητρα.

στ) Ἐξάρτηση τοῦ ἐπιτρεπτοῦ τῶν ἐπεμβάσεων σὲ δάση καὶ δασικὲς ἐκτάσεις ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη ἀδυναμία χρησιμοποιήσεως ἄλλων ἐδαφῶν γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ καὶ θέσπιση διαδικασιῶν καὶ κρίσεων γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν οὐσιαστικῶν προϋποθέσεων τοῦ ἐπιτρεπτοῦ τῶν ἐπεμβάσεων ἢ γιὰ τὸν περιορισμό τους στὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖο μέτρο.

ζ) Ἱκανοποίηση στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ κοινωνικῶν ἀναγκῶν καὶ ἱκανοποίηση τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος μὲ τὴν μεταβολὴ τοῦ προορισμοῦ μέρους τῶν δασῶν ἢ δασικῶν ἐκτάσεων σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἀνάληψη ὑποχρεώσεων γιὰ τὴν βελτίωση ἢ ἐνίσχυση τῆς δασικῆς βλαστήσεως στὴν ὑπόλοιπη περιοχή.

η) Ἐπαύξηση καὶ ἐπέκταση τῶν κάθε εἴδους κυρώσεων τοὺς ἐμπρηστὲς ἢ καθ' οἱοδήποτε ἄλλο τρόπο καταστροφεῖς τῶν δασῶν, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν κοινωνικοποίηση ἢ ὁμαδοποίηση τῆς εὐθύνης γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν ζημιῶν.

Μὲ τὸν συνδυασμὸ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ἡ προστασία τῶν δασῶν δὲν ἐμφανίζεται σὰν κάτι τὸ στατικό. ἀλλὰ ἀποκτᾶ δυναμικὴ μορφὴ καὶ ἀποβλέπει στὴν μεγιστοποίηση τῶν δυνατῶν ὠφελειῶν γιὰ τὸ κοινωνικὸ σύνολο.

III. ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Γενικαὶ Διατάξεις.

Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ καθορίζονται οἱ στόχοι καὶ τὰ πλαίσια τῶν ρυθμίσεων ποὺ περιλαμβάνονται στὸ νομοσχέδιο. Μὲ τὶς διατάξεις τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ ἐκφράζονται οἱ ἐπιστημονικὲς καὶ πρακτικὲς προϋποθέσεις καὶ ἐκτιμήσεις ποὺ εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ τὴν νομοθετικὴ ἐπέμβαση στὰ ἐπὶ μέρους κεφάλαια τῆς δασοπροστατευτικῆς πολιτικῆς.

Μὲ τὸ ἄρθρο 1 διαγράφονται οἱ σκοποὶ τοῦ νομοσχεδίου σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιταγὲς τοῦ συντάγματικοῦ νομοθέτη, ὅπως αὐτὲς προκύπτουν ἀπὸ τὸ ἄρθρο 24 τοῦ Συντάγματος καὶ ποὺ συνίστανται ἀφ' ἑνὸς μὲν στὴν λήψη θετικῶν μέτρων Προστασίας τοῦ δάσους ἢ τὴν θέσπιση διατάξεων προστατευτικοῦ χαρακτῆρα καὶ ἀφ' ἑτέρου στὸν καθορισμὸ τῶν ἐπιτρεπτῶν ἐπεμβάσεων στὰ δάση γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση γενικωτέρων σκοπῶν δημοσίου συμφέροντος.

Στὸ ἄρθρο 2 τονίζεται ἡ σημασία τοῦ κοινωνικοῦ δικαιώματος τῆς προστασίας τῶν δασῶν καὶ ὑπογραμμίζονται οἱ ὑποχρεώσεις ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ δάσους ὡς κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ. Οἱ ὑποχρεώσεις αὐτὲς ἀναφέρονται τόσο στὰ κρατικὰ ὄργανα ὅσο καὶ στοὺς ἰδιῶτες καὶ ἰδιαίτερα στὰ ἰδιωτικὰ δικαιώματα τὰ ὁποῖα περιορίζονται καθ' ὁ μέτρο ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν πιὸ πάνω συνταγματικὴ ἐπιταγή.

Στὸ ἄρθρο 3 δίνονται οἱ ἀναγκαῖοι νομοθετικοὶ ὁρισμοὶ καὶ διαγράφονται τὰ πλαίσια ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου. Οἱ παλαιότεροι νομοθετικοὶ ὁρισμοὶ τοῦ δάσους, ὅπως καὶ ὁ τοῦ ἰσχύοντος δασικοῦ κώδικος ροσέβλεπαν τὸ δάσος ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς δασοπονίας καὶ μόνο, δηλαδὴ ὡς πηγὴ παραγωγῆς ξυλείας, παρέβλεπαν δὲ τὶς βασικὲς λειτουργίες ποὺ ἐπιτελεῖ σὰν ὠργανωμένο οἰκοσύστημα μέσα στὸ ὅλο φυσικὸ περιβάλλον καὶ σὲ σχέση μὲ τὸν ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ ὁ διδόμενος στὸ σχέδιο ὁρισμὸς δίνει ἀφ' ἑνὸς μὲν τὶς κύριες φυσικὲς ἰδιότητες καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ δάσους ὡς φυσικοῦ φαινομένου τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ὑπογραμμίζοντας τὸ στοιχεῖο τῆς ἀλληλεπιδράσεως καὶ ὀργανικῆς ἑνότητας μεταξὺ τῶν συνθετικῶν του μερῶν ἀφ' ἑτέρου δὲ καθορίζει τὶς βασικὲς λειτουργίες τοῦ δάσους ὅπως γίνονται ἀποδεκτὲς στὴν σύγχρονη ἐπιστήμη καὶ τὶς πιὸ πρόσφατες νομοθετικὲς ρυθμίσεις ἄλλων χωρῶν (Ἄρθρο 1 τοῦ Αὐστριακοῦ Δασικοῦ Κώδικος τῆς 3.7.1975, παρ. 1 τοῦ δασικοῦ νόμου τῆς Ἔσσης τοῦ 1970). Ἀνάλογος εἶναι καὶ ὁ ὁρισμὸς ποὺ δίνεται στὶς δασικὲς ἐκτάσεις. Πρόβλημα ἀποτέλεσε ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελέσουν στοιχεῖα τοῦ νομοθετικοῦ ὁρισμοῦ τὸ ὕψος τῶν δένδρων καὶ ἡ ἐλάχιστη ἐπιφάνεια ποὺ πρέπει νὰ ὑπάρχουν γιὰ νὰ ἔχουμε δάσος. Τελικὰ θεωρήθηκε προτιμώτερο νὰ μὴ ὑπάρξῃ νομοθετικὴ δέσμευση καὶ τοῦτο γιατὶ τὸ μὲν θέμα τοῦ ὕψους σὲ τελευταία ἀνάλυση εἶναι καθαρὰ θέμα ἐπιστημονικό ποὺ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται κατὰ περίπτωση ἀφοῦ εἶναι γνωστὸ ὅτι στὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν δάση, μὲ ὅλες τὶς φυσικὲς ἰδιότητες καὶ τὰ οὐσιαστικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ δάσους ἀλλὰ καὶ ἀποτελοῦνται ἀπὸ δένδρα χαμηλώτερα τῶν πέντε μέτρων τὰ ὁποῖα στὴν Κεντρικὴ καὶ Βόρεια Εὐρώπη θεωροῦνται ὡς τὸ κατώτατο ὅριο, τὸ δὲ στοιχεῖο τῆς ἐκτάσεως τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ εἶναι χρήσιμο γιὰ τὸν καθορισμὸ μιᾶς μονάδος ἐκμεταλλεύσεως δὲν βοηθᾶ σὲ τίποτε ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς προστασίας, ἀφοῦ ἡ παρεισαγωγή του θὰ ἐσήμαινε ὅτι μικρὲς δασοσκεπεῖς ἐκτάσεις δὲν ὑπάγονται στὴν προστατευτικὴ κάλυψη τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου. Ἡ ὀργανικὴ ἑνότητα μὲ τὴν ὁποία ἀντιμετωπίζεται ἐννοιολογικὰ τὸ δάσος ὡδήγησε στὴν ἀναγκαία διεύρυνση τῶν χώρων ποὺ καλύπτονται μὲ τὸν ὅρο αὐτό. Ἔτσι καὶ οἱ μὴ δενδροσκεπεῖς χῶροι ποὺ περιβάλλονται ἀπὸ δασοσκεπεῖς ἐκτάσεις. οἱ κορυφὲς τῶν ὀρέων κ.λπ. ἐντάσσονται ἐννοιολογικὰ στὸ δάσος ἀφοῦ ἀνήκουν στὸ αὐτὸ οἰκοσύστημα. Ἀλλοιῶς ἕνα ξέφωτο, μία βραχώδης ἔξαρση, ἢ μία δασικὴ βοσκὴ μέσα ἢ σὲ συνέχεια τοῦ δάσους θὰ μποροῦσε νὰ

θεωρηθῆ ὡς μὴ προστατευόμενη καὶ ἐπομένως νὰ ἐκχερσωθῆ ἢ οἰκοδομηθῆ κ.λπ. Τὸ νομοσχέδιο καθιερώνει δηλοδὴ τὸ ἐνιαῖο τοῦ δασικοῦ χώρου (παράγραφος 3). Ἀκόμα τὸ νομοσχέδιο καθυπάγει στὶς προστατευτικές του ρυθμίσεις τόσο τὶς δενδροστοιχίες καὶ δασικὲς φυτεῖες ὅσο καὶ τὰ πάρκα καὶ ἄλση, δηλαδὴ τοὺς χώρους πρασίνου μέσα σὲ πόλεις ἢ οἰκιστικὲς περιοχὲς ποὺ καλύπτονται μὲ δασικὴ βλάστηση. Ἂν αὐτὸ δὲν προβλεφθῆ ρητὰ ἡ καταστρατήγηση τῶν συνταγματικῶν ἐπιταγῶν θὰ ἦταν σὲ μεγάλο μέτρο δυνατὴ μὲ τὴν ἐπέκταση τοῦ σχεδίου πόλεως ἢ τὴν δημιουργία οἰκιστικῶν περιοχῶν κατὰ τρόπο ποὺ νὰ περικλείουν δάση ἢ τμήματα δάσους, ἐνῶ ἐξ ἄλλου οἱ κοινωνικὲς ὠφέλειες τὶς ὁποῖες θέλησε νὰ διασφαλίσει ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης παρέχονται καὶ ἀπὸ τὰ ἄλση ἢ τὶς δενδροστοιχίες ἢ τὶς δασικὲς φυτεῖες (προβλ. παρ. 2 τοῦ δασικοῦ νόμου τοῦ ὁμοσπόνδου κράτους τοῦ Μπάντεν–Βύρτεμπεργκ τοῦ 1976). Ἀναγκαία ἐπίσης προέκταση τοῦ προστατευτικοῦ καθεστῶτος ἀποτελεῖ ἡ ὑπαγωγὴ στὶς διατάξεις τοῦ σχεδίου νόμου τῶν ἐκτάσεων ποὺ ἔχουν κηρυχθῆ δασωτέες ἢ ἀναδασωτέες, ἀφοῦ ἡ ἄμεση νομικὴ συνέπεια τῆς κηρύξεως αὐτῆς εἶναι θέση τους ὑπὸ ἰδιαίτερο καθεστὼς ποὺ θὰ ἐπιτρέψη τὴν πραγματικὴ δημιουργία ἢ ἀναδημιουργία τοῦ δάσους. Στὴν παράγραφο 6 τοῦ ἄρθρου 3 καθορίζονται ἀντίστροφα οἱ ἐκτάσεις καὶ χῶροι στοὺς ὁποίους δὲν ἐκτείνεται ἡ ρυθμιστικὴ ἐνέργεια καὶ ἡ προστατευτικὴ κάλυψη τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου. Ἰδιαίτερη σημασία ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἰσχῦον νομοθετικὸ καθεστὼς ἢ ἀκολουθούμενη πρακτικὴ ἔχει ἡ ἀναφορὰ στοὺς ἀγροὺς μέσα στοὺς ὁποίους δημιουργοῦνται λόχμες ἢ ἀναπτύσσονται μεμονωμένα δένδρα καθὼς καὶ ἡ ἐξαίρεση τῶν χορτολιβαδικῶν ἐκτάσεων ποὺ δὲν βρίσκονται μέσα σὲ δάση, δὲν εἶναι δηλαδὴ δασικὲς βοσκές, ἢ δὲν ἔχουν κηρυχθῆ δασωτέες. Ἡ ἐξαίρεση τῶν ἐδαφῶν αὐτῶν ποὺ ὀνομάζονται ἀπὸ τὸν ἰσχύοντα δασικὸ κώδικα «δασικὰ ἐδάφη» εἴτε βρίσκονται μέσα σὲ δάση εἴτε καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτὰ εἶναι νομικὰ ἀναγκαία καὶ πρακτικὰ ὠφέλιμη. Κι αὐτὸ γιατὶ τὸ Σύνταγμα στὸ ἄρθρο 24 ἀπέβλεψε στὸ νὰ θέση ὑπὸ ἰδιαίτερο προστατευτικὸ καθεστὼς ὄχι τὸ σύνολο τῶν «δασικῶν ἐδαφῶν» ὅπως χαρακτηρίζονται στὸν δασικὸ κώδικα ἀπὸ τὸ 1929 ἀλλὰ μόνο τὰ δάση καὶ τὶς δασικὲς ἐκτάσεις. Σὲ καμμιὰ ἄλλωστε ξένη νομοθεσία τὰ ἐδάφη αὐτὰ διέπονται ἀπὸ τὴν δασικὴ νομοθεσία, ἐκτὸς βέβαια ἂν πρόκειται περὶ δασικῶν βοσκῶν δηλαδὴ ἐδαφῶν μὲ ποώδη βλάστηση ποὺ βρίσκονται μέσα σὲ δάση καὶ τὰ ὁποῖα ὑπάγονται στὴν προστασία τοῦ νόμου ὡς ὀργανικὰ τμήματα τοῦ δάσους καὶ ὄχι αὐτοτελῶς λόγῳ τῆς ποώδους βλαστήσεως τὴν ὁποία παρουσιάζουν. Θὰ πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι τὰ ἐδάφη αὐτὰ δὲν ἀφήνονται ἀδέσποτα ἀλλὰ διατίθενται γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἢ γιὰ ἄλλους σκοποὺς τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἐκτὸς ἂν κριθοῦν ὡς ἀναδασωτέα, ὁπότε καὶ θὰ ὑπαχθοῦν στὶς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου. Μὲ τὶς διευκρινίσεις τῆς παραγράφου 6 ὁλοκληρώνεται ἡ διαγραφὴ τῆς ἐκτάσεως ἐφαρμογῆς τῶν πιὸ πάνω διατάξεων.

Στὸ ἄρθρο 4 καθορίζονται κατηγορίες τῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων τόσο ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς ὠφελιμότητας καὶ τῆς κυρίας λειτουργίας τὴν ὁποία ἐπιτελοῦν, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς θέσεως ποὺ βρίσκονται σὲ σχέση μὲ πόλεις, οἰκισμούς, ὁδοὺς ἢ φυσικὰ ὅρια. Οἱ διακρίσεις αὐτὲς ἐπιτρέπουν τοὺς ἀναγκαίους διαφορισμοὺς στὴν ρύθμιση τῶν ἐπιτρεπτῶν χρήσεων μὲ στόχο τὴν σχεδὸν ἀπόλυτη προστασία τῶν ἐθνικῶν δρυμῶν, αἰσθητικῶν δασῶν, ὑγροβιοτόπων, μνημείων τῆς φύσεως, τῶν προστατευτικῶν δασῶν καθὼς καὶ τῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων τῆς περιφερείας τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς, ἐνῶ ἰδιαίτερα αὐστηρὰ ἀντιμετωπίζονται καὶ οἱ ἐπιτρεπτὲς ἐπεμβάσεις σὲ δάση ποὺ βρίσκονται γύρω ἀπὸ ἀρχαιολογικοὺς χώρους, σὲ βιομηχανικὲς ζῶνες ἢ σὲ τουριστικὲς περιοχές.

Τὸ ἄρθρο 5 ἀποσκοπεῖ στὴν διευκρίνιση τῶν ἁρμοδιοτήτων τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας πάνω στὰ δάση καὶ τὶς δασικὲς ἐκτάσεις καθὼς καὶ τὶς σχέσεις πρὸς τὶς ἁρμοδιότητες ἄλλων ὑπηρεσιῶν ἢ νομικῶν προσώπων.

Τὸ ἄρθρο 6 εἰσάγει νέα διάταξη ἡ ὁποία στηρίζεται στὸν ἰδιαίτερο χαρακτῆρα τοῦ δάσους ὡς κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ καὶ στὴν ἀνάλογα μὲ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ καὶ τὶς νομικὲς δεσμεύσεις ποὺ τὸ περιβάλλουν διαμόρφωση τῆς ἀγοραίας ἀξίας του. Τὸ δάσος πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται ἀπὸ κάθε ἄποψη καὶ συνεπῶς καὶ ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸ τῆς ἀξίας του, γιὰ φορολογικοὺς ἢ ἄλλους σκοπούς, ὡς δάσος καὶ ὄχι νὰ ἐκλαμβάνεται εἴτε ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτη του εἴτε ἀπὸ τὰ δημόσια ὄργανα ὡς οἰκόπεδο τὸ ὁποῖο συμπτωματικὰ καὶ ὁπωσδήποτε προσωρινὰ ἔχει μερικὰ δένδρα ἐπάνω του. Ἡ τεχνητὴ ἐξομοίωσή του πρὸς ἄλλους χώρους γενικῆς χρήσεως δημιουργεῖ πιέσεις γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος καὶ ἀποτελεῖ τὴν αἰτίαν πολλῶν αὐθαιρέτων ἐνεργειῶν σὲ βάρος τοῦ δασικοῦ πλούτου τῆς Χώρας.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Συμβούλια καὶ Ἐπιτροπαί.

Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ βρίσκονται συγκεντρωμένες οἱ διατάξεις ποὺ ἀφοροῦν στὰ συμβούλια καὶ τὶς ἐπιτροπὲς ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς δασικῆς πολιτικῆς τοῦ κράτους καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς δασικῆς νομοθεσίας.

Μὲ τὸ ἄρθρο 7 ἱδρύεται συμβούλιο δασικῆς πολιτικῆς μὲ εὐρεῖα ἀντιπροσωπευτικὴ σύνθεση. Τὸ συμβούλιο αὐτὸ ἔχει συμβουλευτικὸ καὶ γνωμοδοτικὸ ρόλο πάνω σὲ ὅλα τὰ θέματα τῆς δασικῆς πολιτικῆς. Εἰδικώτερα προβλέπεται νὰ γνωμοδοτῆ πρὶν ἀπὸ τὴν ἔγκριση μεταβολῆς χρήσεως σὲ δάση ἢ δασικὲς ἐκτάσεις ὅταν ἡ σκοπούμενη ἐπέμβαση ἔχει σοβαρώτερο χαρακτῆρα καὶ πρέπει νὰ ἐκτιμηθῆ ἀπὸ περισσότερες πλευρές. Στὸ συμβούλιο αὐτὸ περιέρχονται καὶ οἱ κυριώτερες ἁρμοδιότητες τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Θήρας τὸ ὁποῖον ἔτσι καταργεῖται.

Σημαντικὴ κοινοτομία εἰσάγει καὶ τὸ ἄρθρο 8, μὲ τὸ ὁποῖο ἱδρύονται τέσσαρα Συμβούλια Ἰδιοκτησίας Δασῶν, ἀντὶ τοῦ ἑνὸς ποὺ λειτουργεῖ σήμερα μὲ συνέπεια τὴν σώρευση τῶν ὑποθέσεων καὶ τὴν βραδύτητα τῆς ἐκδικάσεώς τους. Συγκεκριμένα ἱδρύονται ἀνὰ ἕνα συμβούλιο στὴν Ἀθήνα, στὸν Πειραιᾶ, τὴν Θεσσαλονίκη καὶ τὴν Πάτρα, καθὼς καὶ ἕνα Ἀναθεωρητικὸ Συμβούλιο στὴν Ἀθήνα. Ἡ πλειοψηφία τῶν συμβουλίων αὐτῶν ἀνατίθεται σὲ δικαστικοὺς λειτουργούς. Ἡ προσφυγὴ στὴν διαδικασία τῆς διοικητικῆς ἀναγνωρίσεως εἶναι πάντοτε προαιρετικὴ καὶ δὲν ἀποτελεῖ ὑποχρεωτικὸ προκριματικὸ στάδιο γιὰ νὰ ἐπιτύχει ὁ ἐνδιαφερόμενος τὴν ἀναγνώριση τῶν δικαιωμάτων του ἀπὸ τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Καθιερώνεται ἡ ἐλεύθερη ἐκτίμηση τῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων μὲ μόνο περιορισμὸ ὅτι οἱ μαρτυρικὲς καταθέσεις καθεαυτὲς δὲν μποροῦν νὰ στηρίξουν τὸν ἰσχυρισμὸ περὶ κτήσεως κυριότητος δι' ἐκτάκτου χρησικτησίας. Ἰδιαίτερη σημασία ἀκόμα ἔχει ἡ καθιέρωση μιᾶς σχετικῆς δεσμευτικότητος τῶν γνωμοδοτήσεων τῶν συμβουλίων. Ὅταν ἡ γνωμοδότηση εἶναι ἀρνητικὴ ἡ δεσμευτικότητα εἶναι ἀπόλυτη ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι ὁ Ὑπουργὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἐκδώση ἀντίθετη ἀπόφαση. Ὅταν ἡ γνωμοδότηση εἶναι θετικὴ ὁ Ὑπουργὸς ἔχει δικαίωμα ἢ νὰ τὴν ἀποδεχθῆ ἢ νὰ προσφύγει στὸ Ἀναθεωρητικὸ Συμβούλιο ἡ ὁμόφωνη κρίση τοῦ ὁποίου ὑπὲρ τοῦ ἰδιώτου δεσμεύει ἐπίσης τὸν Ὑπουργό. Σὲ περίπτωση ἀπορρίψεως τοῦ αἰτήματος ἀναγνωρίσεως ἰδιοκτησίας εἶναι πάντως δυνατὴ ἡ ἀναγνώριση τοῦ δάσους ὡς διαπατεχομένου, ὁπότε πρέπει νὰ προσδιορισθῆ καὶ ὁ χρόνος ἐνάρξεως τῆς διακατοχῆς.

Τὸ ἄρθρο 9 ἀναφέρεται στὸ καὶ ἤδη λειτουργοῦν Τεχνικὸ Συμβούλιο Δασῶν, στὸ ὁποῖο περιέρχονται καὶ οἱ ἁρμοδιότητες τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Θήρας ποὺ ἔχουν τεχνικὸ ἢ ὑπηρεσιακὸ χαρακτῆρα.

Στὸ ἄρθρο 10 περιέρχονται τὰ περιφερειακὰ συμβούλια καὶ ἐπιτροπές, ποὺ εἶναι τὸ νομαρχιακὸ συμβούλιο δασῶν, ἡ ἐπιτροπὴ ἐπιλύσεως δασικῶν ἀμφισβητήσεων καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἀντιμετωπίσεως δασοπυρκαϊῶν σὲ νομοὺς μὲ ἐπι-

κίνδυνες περιοχές. Οἱ δύο τελευταῖες ἐπιτροπὲς ἀποτελοῦν καινοτομία τοῦ νομοσχεδίου σὲ σχέση μὲ τὸ ἰσχῦον δίκαιο. Ἡ πρώτη ἐπιτροπὴ συνιστᾶται γιὰ νὰ ὑπάρχη ἕνας ἁπλὸς μηχανισμὸς ποὺ θὰ ἐπιτρέπει νὰ ἐπιλύωνται μὲ ἀντικειμενικὴ κρίση κάθε εἴδους ἀμφισβητήσεις πάνω στὸ χαρακτῆρα μιᾶς περιοχῆς ὡς δάσους ἢ δασικῆς ἐκτάσεως ἢ στὰ ὅριά της κι αὐτὸ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἰδιοκτησιακὸ καθεστὼς ὑπὸ τὸ ὁποῖο τελεῖ ἡ περιοχὴ αὐτή. Ἡ κρίση δηλαδὴ τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἔχει τὸ διαπιστωτικὸ χαρακτῆρα πάνω σὲ μία ὑφισταμένη κατάσταση τὴν ὁποία κρίνει σύμφωνα μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 3 καὶ τὰ δεδομένα τῆς δασικῆς ἐπιστήμης. Ἡ δεύτερη ἐπιτροπὴ κρίνεται χρήσιμη γιὰ τὸν συντονισμὸ καὶ τὸν προγραμματισμὸ τῶν ἐνεργειῶν πρὸς κατάσβεση δασοπυρκαϊῶν κατὰ τὰ ἰσχύοντα καὶ σὲ ἄλλα κράτη ποὺ ἔχουν ἀνάλογα προβλήματα μὲ τὴν Χώρα μας στὸν τομέα αὐτόν.

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Θετικὰ μέτρα προστασίας.

Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ περιέχονται οἱ διατάξεις μὲ τὶς ὁποῖες ἐπιβάλλεται ἡ λήψη συγκεκριμένων μέτρων γιὰ τὴν προστασία τῶν δασῶν. Τὰ μέτρα αὐτὰ ἔχουν γενικὸ χαρακτῆρα καὶ διακρίνονται ἀπὸ τὰ μέτρα τοῦ ἑπομένου κεφαλαίου ποὺ ἀναφέρονται εἰδικώτερα στὶς πυρκαϊές.

Τὰ ἄρθρα 11 καὶ 12 προβλέπουν τὴν φωτογράφηση καὶ τὴν χαρτογράφηση τοῦ συνόλου τῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων τῆς Χώρας. Τὸ κοινωνικὸ ἀγαθὸ ποὺ ἀποτελοῦν τὰ δάση καὶ τοῦ ὁποίου ἡ προστασία συνιστᾶ συνταγματικὴ ἐπιταγὴ πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ γνωσθῆ, νὰ καταγραφῆ καὶ τὰ σχετικὰ στοιχεῖα νὰ ἀρχειοθετηθοῦν, σύμφωνα μὲ τὶς σύγχρονες τεχνικὲς μεθόδους ποὺ ἐπιτρέπουν νὰ ἔχουμε στὸν ἐλάχιστο χρόνο κάθε ἐπιθυμητὴ πληροφορία στὸν χαρακτῆρα, τὴν σύνθεση καὶ τὴν ἔκταση τῆς δασικῆς βλαστήσεως σὲ κάθε περιοχὴ τῆς Χώρας. Ἡ χαρτογράφηση τῶν δασῶν ἀναφέρεται μόνο στὴν ὑφισταμένη πραγματικὴ κατάσταση ὅπως αὐτὴ προκύπτει ἀπὸ τὰ φυσικὰ δεδομένα δηλαδὴ τὸ εἶδος τῆς βλαστήσεως ποὺ ἀναπτύσσεται σὲ μία περιοχὴ καὶ δὲν ἐπιλύει καθ' ἑαυτὴν κανένα ἰδιοκτησιακὸ θέμα.

Μὲ βάση τὰ στοιχεῖα τῆς φωτογραφήσεως καὶ τῆς χαρτογραφήσεως καταρτίζεται, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 13 τὸ γενικὸ δασολόγιο τῆς Χώρας καθὼς καὶ τὰ τοπικὰ δασολόγια σὲ κάθε δασαρχεῖο. Ἀπὸ τὴν κατάστρωση τοῦ δασολογίου τὸ ὁποῖο τεκμηριώνεται στὰ πιὸ πάνω στοιχεῖα ὁ χαρακτῆρας μιᾶς περιοχῆς ὡς δάσους ἢ δασικῆς ἐκτάσεως εἶναι δεδομένος. Αὐτὸ ἔχει βασικὴ σημασία γιὰ τὰ ὅρια τῶν ἁρμοδιοτήτων τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας, γιὰ τὴν ἔκταση τῶν μέτρων προστασίας καὶ τέλος γιὰ τὸν καθορισμὸ τοῦ χώρου ὁ ὁποῖος ὑπόκειται σὲ ἰδιαίτερο καθεστὼς ἀπαγορευτικὸ τῆς οἱασδήποτε ἄλλης χρήσεώς του. Μὲ ρητὴ διάταξη παρέχεται ἡ εὐχέρεια σὲ κάθε ἕνα ποὺ ἔχει ἔννομο συμφέρον νὰ ἐπικαλεσθῆ ἢ νὰ χρησιμοποιήση τὰ στοιχεῖα τοῦ δασολογίου γιὰ τὴν ἄσκηση οἱουδήποτε δικαιώματος ἢ εὐχερείας μέσα στὴν περιοχή, στὴν ὁποία ἀναφέρονται.

Τὸ ἄρθρο 14 διαγράφει τὴν διαδικασία ἐπιλύσεως ἀμφισβητήσεων γύρω ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα μιᾶς περιοχῆς ὡς δάσους ἢ δασικῆς ἐκτάσεως, τὰ ὅριά της ἢ τὴν εἰδικώτερη κατηγορία στὴν ὁποία ἀνήκει σύμφωνα μὲ τὶς διακρίσεις τοῦ ἄρθρου 4. Κι αὐτὸ γιατὶ ἡ αὐθαίρετη ἢ ἀναιτιολόγητη διακήρυξη μεμονωμένων δημοσίων ὀργάνων γύρω ἀπὸ τὸν δασικὸ ἢ μὴ χαρακτῆρα μιᾶς περιοχῆς δημιουργεῖ ἀτέρμονες ἀμφισβητήσεις ἢ ἐκτρέρει τὸν κίνδυνο τῆς ἀνέλεγκτης ὑπαγωγῆς σὲ διάφορο νομοθετικὸ καθεστὼς περιοχῶν μὲ καθαρὰ δασικὸ χαρακτῆρα. Ἰδίως ἂν ἡ ἐμφάνιση τῆς περιοχῆς λόγῳ προσφάτων ἀποψιλώσεων, πυρκαϊῶν κλπ. δίνει τὴν εἰκόνα ἀνυπαρξίας δασικῆς βλαστήσεως.

Τὸ ἄρθρο 15 καθορίζει τὶς δασικὲς ὁδοὺς ποὺ χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξυπηρετοῦν κατὰ κύριο λόγο τὴν προστασία καὶ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν ἰδίων τῶν δασῶν καὶ ὄχι τὴν διαμετακίνηση προσώπων καὶ ἀγαθῶν ὅπως οἱ δημόσιες ὁδοί.

Τὸ ἄρθρο 16 ἀναφέρεται στὰ εἰδικὰ δασοτεχνικὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν τόσο τὴν προστασία τῶν δασῶν ὅσο καὶ τὴν κυρίως δασοπονία. Τὰ ἔργα αὐτὰ ὑπαγόμενα στὴν ἁρμοδιότητα τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας προβλέπεται νὰ ἐκτελοῦνται μὲ βάση ἕνα πενταετὲς πρόγραμμα γιὰ κάθε νομὸ ἢ περισσότερους συνορεύοντες νομοὺς μιᾶς εὐρύτερης περιοχῆς καὶ σὲ συσχετισμὸ μὲ τὰ πεδινὰ ἔργα ἢ ἄλλα μεγάλα τεχνικὰ ἔργα. Καθιερώνεται ἡ δυνατότητα ἐκτελέσεως ὡρισμένων δασικῶν τεχνικῶν ἔργων μὲ αὐτεπιστασία καὶ προβλέπεται ἡ ἐπιδότηση τῶν ἰδιωτῶν γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἐν λόγῳ ἔργων.

Τὸ ἄρθρο 17 ἐπιβάλλει τὴν ὑποχρέωση τῆς λήψεως μέτρων καὶ διενέργειας ἐργασιῶν γιὰ τὴν ἀνανέωση καὶ βελτίωση τῆς ὑφισταμένης δασικῆς βλαστήσεως.

Τὸ ἄρθρο 18 προβλέπει τὴν συνεχῆ ἐπιτήρηση τῶν δασῶν τὴν ἐγκατάσταση παρατηρητηρίων καὶ τὸν ἐφοδιασμὸ τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας μὲ τὰ κατάλληλα τεχνικὰ μέσα γιὰ τὴν πληρότητα καὶ ἀποτελεσματικότητα τῆς ἐπιτηρήσεως.

Τὸ ἄρθρο 19 ἀναφέρεται στὴν προστασία τῆς πανίδας καὶ χλωρίδας τῶν δασῶν πρὸς διατήρηση τοῦ ὅλου οἰκοσυστήματος.

Τὸ ἄρθρο 20 ἐπιβάλλει τὴν ὑποχρέωση τοποθετήσεως τῶν κατάλληλων ρυθμιστικῶν καὶ πληροφοριακῶν πινακίδων, τὸ δὲ ἄρθρο 21 προβλέπει σειρὰ μέτρων γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ ἐνίσχυση τῆς δασικῆς συνειδήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἰδιαίτερη σημασία ἔχει ἡ καθιέρωση τῆς ὑποχρεωτικῆς διεξαγωγῆς μαθημάτων πρὸς τοὺς μαθητὲς τῆς δημοσικῆς καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ ὄργανα τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας γιὰ τὴν γνώση τῆς ζωῆς τοῦ δάσους, τὴν προστασία τοῦ δένδρου καὶ ἀνάπτυξη τοῦ φιλοδασικοῦ πνεύματος.

Τὸ ἄρθρο 22 εἰσάγει ἄλλη σημαντικὴ καινοτομία μὲ τὴν πρόβλεψη τῶν δασικῶν συνεταιρισμῶν προστασίας παράλληλα ἢ σὲ συνδυασμὸ πρὸς τοὺς δασικοὺς συνεταιρισμοὺς ἐκμεταλλεύσεως τοὺς ὁποίους - καὶ μόνο - προβλέπει ἡ ἤδη ἰσχύουσα νομοθεσία μας. Στὶς περιοχὲς ποὺ ἔχουν χαρακτηριστεῖ ἐπικίνδυνες καθὼς καὶ στὶς οἰκιστικὲς περιοχὲς ποὺ ἔχουν περιληφθῆ δάση καὶ δασικὲς ἐκτάσεις σύμφωνα μὲ τὰ ὁριζόμενα στὰ ἄρθρα 48 καὶ 49, ἡ σύσταση τῶν συνεταιρισμῶν αὐτῶν εἶναι ὑποχρεωτική, ἀποβλέπει δὲ στὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐκτέλεση ἔργων καὶ ἐργασιῶν προστατευτικῶν τῶν δασῶν καὶ τὶς ὁποῖες κάθε μεμονωμένος ἰδιοκτήτης θὰ μποροῦσε νὰ παραμελήση ἢ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἀντιμετωπίση οἰκονομικὰ μόνος του. Μὲ τοὺς συνεταιρισμοὺς αὐτοὺς ἡ εὐθύνη τῆς προστασίας γίνεται συλλογικὴ καὶ αὐτὸ ἐκδηλώνεται κυρίως στὴν ἐκπλήρωση τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀναδασώσεως μετὰ ἀπὸ πυρκαϊὰ ποὺ ἔπληξε μία ἢ περισσότερες ἀπὸ τὶς συνεταιρισμένες δασικὲς ἰδιοκτησίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἀντιμετώπισις πυρκαϊῶν.

Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ ἀντιμετωπίζονται εἰδικώτερα οἱ κανονιστικὲς ρυθμίσεις ἀπαγορευτικοῦ καὶ προληπτικοῦ χαρακτῆρα ἢ τὰ προληπτικὰ καὶ τὰ κατασταλτικὰ μέτρα ποὺ ἀναφέρονται στὶς πυρκαϊές. Εἶναι γνωστὲς οἱ καταστροφὲς ποὺ ἔχουν ἐπέλθει τὶς τελευταῖες δεκαετίες στὰ ἑλληνικὰ δάση ἀπὸ ἐμπρησμοὺς ἢ τυχαῖες καὶ ἀθέλητες πυρκαϊές. Τὸ Σύνταγμα μὲ ρητὴ διάταξή του ἀφαίρεσε ἀπὸ τὶς αἰτίες ποὺ προκαλοῦν τὶς πυρκαϊὲς τὴν ἐλπιζόμενη μεταβολὴ τοῦ προορισμοῦ τῆς ἐκτάσεως ποὺ κάηκε ἐπιβάλλοντας τὴν ὑποχρεωτικὴ ἀναδάσωσή της. Ὁ κοινὸς νομοθέτης δὲν μπορεῖ νὰ περιοριστεῖ στὴν δραστικότητα τοῦ ἀντικινήτρου αὐτοῦ. Πρέπει νὰ συνδυάση σειρὰ μέτρων γιὰ τὴν πρόληψη καὶ τὴν γρήγορη καὶ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση τῶν πυρκαϊῶν.

Τὸ ἄρθρο 23 συστηματοποιεῖ, ἐπεκτείνει καὶ καθιστᾶ αὐστηρότερες τὶς ἤδη ἰσχύουσες ἀπαγορεύσεις ποὺ ἀποσκοποῦν στὴν μὴ δημιουργία αἰτίων ἢ ἀφορμῶν γιὰ ἐκδήλωση πυρκαϊᾶς. Ἰδιαίτερη σημασία ἔχει ἡ ἀπαγόρευση τῆς καύσεως τῶν ἀγρῶν καὶ τῆς ἐναποθέσεως καὶ καύσεως ἀπορριμμάτων χωρὶς τὴν λήψη τῶν ἀναγκαίων μέτρων.

Στὸ ἄρθρο 24 διαγράφονται οἱ ὑποχρεώσεις τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἄλλων ὀργανισμῶν κοινῆς ὠφελείας καθὼς καὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων γιὰ τὴν λήψη μέτρων κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς πυρκαϊᾶς.

Τὸ ἄρθρο 25 εἰσάγει στὴν κανονιστικὴ τοῦ διοικητικοῦ χαρακτηρισμοῦ ὡρισμένων περιοχῶν ποὺ εἶναι ἐκτεθειμένες σὲ συχνὲς πυρκαϊὲς ὡς ἐπικίνδυνων περιοχῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο κατ' ἀναλογία πρὸς τὰ ἰσχύοντα καὶ σὲ ἄλλες χῶρες, ὅπως π.χ. στὴν Γαλλία ἀπὸ τὸ 1953, ἐπιτρέπει τὴν συγκέντρωση τῶν μέσων καὶ τὴν θέσπιση αὐστηρότερων κανόνων προστασίας γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν πυρκαϊῶν. Οἱ συνέπειες τῆς κηρύξεως μιᾶς περιοχῆς ὡς ἐπικίνδυνης καταγράφονται λεπτομερειακὰ στὸ ἄρθρο αὐτὸ καὶ συνίστανται κυρίως στὴν ἐγκατάσταση εἰδικῶν ταχυκινήτων μονάδων τῆς εἰδικῆς δασοπυροσβεστικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν μονάδων κατασβέσεως δασοπυρκαϊῶν ἀπὸ ἀέρος, τὴν παρακολούθηση τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν, τὴν κατ' ἀπόλυτη προτεραιότητα ἐκτέλεση τῶν δασοτεχνικῶν ἔργων κλπ.

Τὸ ἄρθρο 26 ἀναθέτει στὴν δασικὴ ὑπηρεσία τὴν ὀργάνωση νέων εἰδικῶν μονάδων κατασβέσεως δασοπυρκαϊῶν. Τὸ προσωπικὸ τῶν μονάδων αὐτῶν προβλέπεται νὰ πάρη τὴν κατάλληλη ἐκπαίδευση μὲ τὴν βοήθεια καὶ τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος, ἀλλὰ καὶ νὰ συμμετέχη σὲ σειρὰ ἄλλων ἐργασιῶν προστασίας καὶ φυλάξεως τῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων ὥστε νὰ μὴ παραμένη ἀδρανὲς σὲ ἐποχὲς ποὺ δὲν βρίσκεται σὲ κατάσταση ἑτοιμότητος γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν πυρκαϊῶν. Ἔτσι διευρύνεται ἡ εὐθύνη τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας στὸν τομέα αὐτὸν ἐνῶ συγχρόνως καθορίζονται οἱ βάσεις τῆς συνεργασίας μὲ τὸ Πυροσβεστικὸ Σῶμα τοῦ ὁποίου ὁ ρόλος ἀκόμη καὶ στὶς δασοπυρκαϊὲς παραμένει πολύτιμος.

Τὸ ἄρθρο 27 θεσμοποιεῖ τὶς ἤδη ὑπάρχουσες καὶ λειτουργοῦσες μονάδες κατασβέσεως δασοπυρκαϊῶν ἀπὸ ἀέρος καὶ ἐπιλύει τὰ ἀπαραίτητα ὀργανωτικὰ προβλήματα καθὼς καὶ τὰ ζητήματα διυπηρεσιακῶν σχέσεων ποὺ θέτει ὁ τρόπος τῆς ἐπανδρώσεως καὶ τῆς λειτουργίας τους. Προβλέπεται πάντως καὶ ἡ δυνατότητα μεταφορᾶς τῶν μονάδων αὐτῶν σὲ μὴ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία ἢ καὶ σὲ ἴδιο αὐτοτελῆ ὀργανισμό.

Τὸ ἄρθρο 28 καθορίζει ἀναλυτικὰ τὰ ἁρμόδια ὄργανα γιὰ τὴν καταστολὴ τῶν πυρκαϊῶν τὶς σχέσεις μεταξύ τους καὶ τὸ συντονισμὸ τῶν ἐνεργειῶν τους ἐφ' ὅσον χρειαστεῖ σὲ ἕνα πρῶτο στάδιο ἀπὸ τὸν δασάρχη καὶ τελικὰ ἀπὸ τὸν νομάρχη.

Τὸ ἄρθρο 29 διαγράφει μὲ σαφήνεια τὶς ὑποχρεώσεις τῶν πολιτῶν καὶ τῶν κρατικῶν ὀργάνων τὰ ὁποῖα ἀντιλαμβάνονται τὴν ἔναρξη πυρκαϊᾶς μέσα σὲ δάσος ἢ δασικὴ ἔκταση.

Στὸ ἄρθρο 30 καθορίζονται οἱ ἐνέργειες τῶν ἐπὶ μέρους ὑπηρεσιῶν καὶ ὀργάνων γιὰ τὴν κατάσβεση πυρκαϊᾶς καθὼς καὶ τὰ τῆς συνδρομῆς τῶν στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν, μονάδων τῆς Χωροφυλακῆς κλπ.

Μὲ τὸ ἄρθρο 31 παρέχεται ἡ εὐχέρεια ἐπιτάξεως προσωπικοῦ ὑπηρεσιῶν καὶ μέσων μεταφορᾶς ἢ ἄλλων πραγμάτων καὶ καθορίζεται ὁ τρόπος ἀποζημιώσεως τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἐπιτασσομένων μέσων.

Τὸ ἄρθρο 32 προβλέπει τὴν χορήγηση ἀμοιβῆς στὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα συμβάλουν ἐθελοντικὰ ἢ κατόπιν ἐπιτάξεως τῶν ὑπηρεσιῶν τους στὴν κατάσβεση τῆς πυρκαϊᾶς καθὼς καὶ τὴν χορήγηση ἀποζημιώσεως γιὰ τὴν φθορὰ ἱματισμοῦ τῶν δημοσίων ὀργάνων.

Τὸ ἄρθρο 33 ρυθμίζει τὰ τῆς ἐπιπτώσεως τῶν πιὸ πάνω δαπανῶν ποὺ προκαλοῦνται ἀπὸ τὴν κατάσβεση τῆς δασοπυρκαϊᾶς στοὺς ἰδιοκτῆτες τῶν δασῶν ἢ δασικῶν ἐκτάσεων. τὸ δὲ ἄρθρο 34 ρυθμίζει τὶς ἐνέργειες ποὺ πρέπει νὰ γίνουν μετὰ τὴν κατασβεση τῆς πυρκαϊᾶς γιὰ νὰ ἀποφευχθῆ ἀναζωπύρωσή της καὶ νὰ διαπιστωθοῦν τὰ αἴτια ποὺ τὴν προεκάλεσαν.

Τέλος μὲ τὸ ἄρθρο 35 παρέχονται ἐξουσιοδοτήσεις στοὺς νομάρχες γιὰ τὴν ἔκδοση μὲ βάση σχετικὲς προτάσεις τῶν οἰκείων δασαρχῶν εἰδικῶν δασικῶν κανονισμῶν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν δασοπυρκαϊῶν. Οἱ κανονισμοὶ αὐτοὶ μποροῦν νὰ ἀναφέρωνται σὲ πρόσθετες ἀπαγορεύσεις, περιορισμοὺς καὶ ὑποχρεώσεις τῶν προσώπων ποὺ διαβιοῦν ἢ διέρχονται μέσα ἀπὸ δάση, στὴν διενέργεια ἀσκήσεων καὶ ἐνημέρωση τοῦ κοινοῦ γιὰ τὸν τρόπο ἀντιμετωπίσεως τῶν δασοπυρκαϊῶν.

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Δασώσεις καὶ ἀναδασώσεις.

Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ ρυθμίζονται τὰ θέματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὶς ἀναδασώσεις ποὺ ἀποβλέπουν στὴν ἀναδημιουργία καὶ τὴν ἐπαύξηση τοῦ δασικοῦ πλούτου τῆς Χώρας. Τὸ ἔργο τῆς ἀναδασώσεως περιλαμβάνει ὄχι μόνο τὴν ἀνάπλαση καὶ βελτίωση τῆς δασικῆς βλαστήσεως σὲ δασικὰ ὑποβαθμισμένες περιοχές, ὅπως εἶναι ἡ δημιουργία δάσους ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν δασικὲς ἐκτάσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναδημιουργία τῆς δασικῆς βλαστήσεως μετὰ ἀπὸ τυχὸν καταστροφή της καθὼς καὶ τὴν σπορὰ ἢ φύτευση νέων δένδρων σὲ περιοχὲς ποὺ δὲν ἔχουν οὔτε εἶχαν στὸ πρόσφατο τοὐλάχιστον παρελθὸν δασικὸ χαρακτῆρα ὥστε νὰ αὐξηθῆ ἡ δασοκάλυψη τῆς Χώρας. Γιὰ τὴν σημασία αὐτῆς τῆς προσπάθειας θὰ πρέπει νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψη ἡ συρρίκνωση τῆς δασοκαλύψεως τὴν ὁποία ὑπέστη ἡ Χώρα μας ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀπελευθερώσεώς της. Τὸ ἴδιο ἰσχύει ἂν καὶ σὲ μικρότερο ποσοστὸ γιὰ τὶς νέες χῶρες ποὺ προστέθηκαν ἀγρότερα στὸν ἐθνικὸ κορμό.

Τὸ ἄρθρο 37 στὶς παρ. 1 καὶ 2 καθορίζει τὶς ὑποχρεωτικὲς ἀναδασώσεις, οἱ ὁποῖες περιλαμβάνουν δύο κατηγορίες. Πρῶτον ἐκεῖνες ποὺ κηρύσσονται μετὰ ἀπὸ πυρκαϊὰ ἢ παράνομη ὑλοτομία ἡ ὁποία ἐπέφερε καταστροφὴ ἢ ἀποψίλωση δάσους ἢ δασικῆς ἐκτάσεως. Ἡ ὑποχρέωση αὐτὴ καλύπτει σύμφωνα καὶ μὲ τὴν ἐπιταγὴ τοῦ ἄρθρου 117 παρ. 3 τοῦ Συντάγματος καὶ τὸ παρελθόν, δηλαδὴ τὰς ἐκτάσεις ποὺ καταστράφηκαν ἢ ἀποψιλώθηκαν ἤδη. Ὡς χρόνος ἀναδρομῆς τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς κρίθηκε σκόπιμο καὶ εὔλογο νὰ τεθῆ ἡ 1η Ἰανουαρίου 1952 ποὺ συμπίπτει μὲ τὸν χρόνο ἐνάρξεως ἰσχύος τῆς προηγούμενης ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος. Γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν ἀναδασώσεων αὐτῶν τίθεται καὶ τριετὴς προθεσμία γιὰ τὴν τήρηση τῆς ὁποίας καθίστανται ὑπεύθυνοι οἱ ἁρμόδιοι ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες. Ἡ δεύτερη κατηγορία ὑποχρεωτικῶν ἀναδασώσεων περιλαμβάνει τὶς περιπτώσεις ποὺ ἀφοροῦν σὲ ἐδάφη μὲ προστατευτικὸ χαρακτῆρα ἢ τῶν ὁποίων ἡ κατάσταση δημιουργεῖ κινδύνους ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἰσορροπίας καὶ γενικὰ τοῦ περιβάλλοντος. Τέλος, τὸ ἄρθρο στὴν παρ. 3 προβλέπει καὶ τὶς ἀναδασώσεις ποὺ ἐπιβάλλονται ἐκ λόγων ὑγιεινῆς ἢ ἐξωραϊσμοῦ τοῦ τοπίου, γιὰ τὴν δημιουργία ἐνιαίας δασικῆς περιοχῆς ἢ δασικῶν φυτειῶν.

Τὸ ἄρθρο 38 παρέχει τὴν εὐχέρεια ἀναλήψεως ἀναδασώσεων ἀπὸ ἰδιῶτες σὲ δημόσιες δασικὲς ἐκτάσεις ἢ χορτολιβαδικὰ ἢ ἄλλα ἐδάφη ποὺ ἐκμισθοῦνται σ' αὐτοὺς μετὰ ἀπὸ σχετικὸ διαγωνισμὸ γιὰ δασοπονικὴ ἐκμετάλλευση. Στὸ ἄρθρο αὐτὸ περιέχονται καὶ ὅλες οἱ ἀναγκαῖες ἐγγυήσεις γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν δασικῶν φυτειῶν καὶ τὴν σύμφωνη πρὸς τοὺς κανόνες τῆς δασοπονίας ἐκμετάλλευσή τους. Ἐξ ἄλλου στὴν παράγραφο 6 προβλέπεται καὶ ἡ δωρεὰν παραχώρηση χορτολιβαδικῶν ἐδαφῶν σὲ δήμους ἢ κοινότητες γιὰ τὴν δημιουργία παρκῶν ἢ ἀλσῶν ἢ δασῶν ἀναψυχῆς ἢ προστατευτικῶν δασῶν.

Τὸ ἄρθρο 39 προβλέπει τὴν ἀνάληψη τῆς ἀναδασώσεως καὶ τῆς δασοπονικῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐκτάσεων ποὺ ἀνήκουν

σὲ νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου ἀπὸ τὴν Δασικὴ Ὑπηρεσία, ἡ ὁποία ἔχει τὸ προσωπικὸ καὶ τὰ μέσα γιὰ τὴν ἄρτια ἐκτέλεση τῶν ἀναδασώσεων καὶ τῆς δασοπονικῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Τὸ ἄρθρο 40 ἀναφέρεται στὸν τρόπο καὶ τὶς προϋποθέσεις τῆς κηρύξεως τῆς ἀναδασώσεως. Τὸ εἰσαγόμενο σύστημα στηρίζεται στὴν κατάστρωση ἑνὸς εὐρυτέρου πενταετοῦς προγράμματος ἀναδασώσεων καταρτιζομένου ἀπὸ τὴν δασικὴ ὑπηρεσία καὶ τὸ ὁποῖο τελικὰ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχη, ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ ἀνάγκες τῆς περιοχῆς, προτάσεις ἐνδιαφερομένων ὑπηρεσιῶν, τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως κλπ. Ἐξαιρετικὸ χαρακτῆρα ἔχουν βέβαια οἱ ἀναδασώσεις οἱ ὁποῖες κηρύσσονται ὁπωσδήποτε ἕνα μῆνα μετὰ τὴν καταστροφὴ δάσους ἢ δασικῆς ἐκτάσεως ἀπὸ πυρκαϊά. Τὶς ρυθμίσεις τοῦ ἄρθρου ὁλοκληρώνουν οἱ προβλέψεις γιὰ τὸν τρόπο χαρακτηρισμοῦ μιᾶς περιοχῆς ὡς πάρκου ἢ ἄλσους.

Τὸ ἄρθρο 41 πραγματεύεται τὰ θέματα ποὺ προκύπτουν γιὰ τὴν ὑλικὴ πραγμάτωση τῶν ἀναδασώσεων ποὺ ἔχουν ἤδη κηρυχθῆ, προβλέποντος βασικὰ τὴν κατάρτιση σχετικῆς μελέτης καὶ τὴν λήψη τῶν ἀπαραίτητων μέτρων γιὰ τὴν προστασία τῆς ἀναδασώσεως. Ἰδιαίτερη σημασία ἔχει ἡ καθιέρωση τῆς ἀναλήψεως τῆς ἀναδασώσεως ἀπὸ τοὺς δασικοὺς συνεταιρισμούς, ὅπου ὑπάρχουν δασικοὶ συνεταιρισμοὶ ἰδιοκτητῶν εἴτε ἐκμεταλλεύσεως εἴτε προστασίας.

Τὸ ἄρθρο 42 προβλέπει τὶς δυνατότητες διενεργείας ἀναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν ἀναδασώσεων. Σύμφωνα μὲ τὴν ρύθμιση ποὺ εἰσάγει τὸ ἄρθρο αὐτὸ τοῦ νομοσχεδίου ἡ κήρυξη τῆς ἀναδασώσεως δὲν ἀποτελεῖ συνάμα καὶ κήρυξη τῆς ἀπαλλοτριώσεως οὔτε ἡ δεύτερη ἀκολουθεῖ ὑποχρεωτικὰ τὴν πρώτη ἐφ' ὅσον ὁ ἰδιοκτήτης ἀποδέχεται τὴν ἀναδάσωση καὶ ἀναλαμβάνει τὴν πραγματοποίησή τους. Ἂν ὁ ἰδιοκτήτης δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν διατήρηση τῆς κυριότητός του καὶ μετὰ τὴν κήρυξη τῆς ἀναδασώσεως ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ πωλήση τὴν ἰδιοκτησία του στὸ Δημόσιο σὲ συμπεφωνημένο τίμημα ἢ νὰ ζητήση αὐτὸς τὴν ἀπαλλοτρίωση. Τὸ ἄρθρο προβλέπει ἀκόμα τὴν δυνατότητα ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἐκτάσεως ποὺ καταστράφηκε ἀπὸ πυρκαϊά.

Τὸ ἄρθρο 43 καθορίζει τὶς περιπτώσεις κατὰ τὶς ὁποῖες εἶναι ἐπιτρεπτὴ ἡ ἄρση κηρυχθείσης ἀναδασώσεως.

6. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ἐπιτρεπταὶ ἐπεμβάσεις εἰς τὰ δάση καὶ τὰς δασικὰς ἐκτάσεις.

Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο περιλαμβάνει τὶς διατάξεις ποὺ ἐπιτρέπουν ἀλλὰ καὶ περιορίζουν κατὰ τὴν ἔκταση καὶ τὸ δυνατὸ περιεχόμενό τους τὶς ἐπεμβάσεις ποὺ εἶναι δυνατὸ νὰ γίνουν στὰ δάση καὶ στὶς δασικὲς ἐκτάσεις μὲ συνέπεια τὴν μεταβολή, τοὐλάχιστο σὲ ἕνα τμῆμα τους, τοῦ προορισμοῦ καὶ τοῦ χαρακτῆρα τους ἢ τὴν παράλληλη ἐξυπηρέτηση καὶ ἄλλων χρήσεων χωρὶς καὶ τὴν μερικὴ ἔστω καταστροφή τους. Μία ἄποψη ποὺ θὰ ἐμφανιζόταν κινούμενη ἀπὸ τὴν πρόθεση τῆς ἀπόλυτης προστασίας τῶν δασῶν ὡς κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ θὰ κατέληγε πιθανῶς στὸ αἴτημα τῆς ἀνεξαίρετης ἀπαγορεύσεως κάθε ἐπεμβάσεως στὰ δάση καὶ τὶς δασικὲς ἐκτάσεις. Ὑπὸ τὴν ἀντίληψη αὐτή, ὁ χῶρος τῆς ἐθνικῆς ἐπικράτειας ποὺ ἔχει τὰ φυσικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ δάσους ἢ τῆς δασικῆς ἐκτάσεως ὅπως αὐτὰ δίνονται ἀπὸ τὸν νόμο καὶ εἶναι γνωστὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελέση μιὰ κλειστὴ περιοχή, ἢ ἕνα σύνολο κλειστῶν ἐπὶ μέρους περιοχῶν μὲ ἀποκλειστικὴ ἀποστολὴ τὴν περιφρούρηση τῆς δασικῆς βλαστήσεως ποὺ ὑπάρχει μέσα σ' αὐτές. Ἡ «μουσειακὴ» αὐτὴ ἀντίληψη περὶ δασῶν ποὺ θὰ ἰσοδυναμοῦσε μὲ κήρυξη τοῦ συνόλου τῶν δασικῶν περιοχῶν ὡς ἐθνικῶν δρυμῶν, μιὰ καὶ αὐτὸ τὸ καθεστὼς ἰσχύει περίπου στοὺς τελευταίους, οὔτε στὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος ἀνταποκρίνεται, οὔτε τὶς ἀνάγκες τῆς κοινωνικῆς ζωῆς λαμβάνει ὑπ' ὄψη στὸ σύνολό τους, οὔτε, τέλος, εἶναι πιθανὸ ὅτι θὰ κατέληγε σὲ πραγματικὴ διαφύλαξη τοῦ ἀγαθοῦ ὑπὲρ τοῦ ὁποίου πλειοδοτεῖ κατὰ τὴν κλιμάκωση τῶν ἐκτιμήσεών τους. Τὸ ἄρθρο 24 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος περιέχει ρητὴ ἐπιφύλαξη στὸν κανόνα τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν ἐπεμβάσεων στὰ δάση, ἀναφερόμενο στὶς περιπτώσεις κατὰ τὶς ὁποῖες ἐπιβάλλεται ἡ ἀγροτικὴ ἐκμετάλλευση ἢ ἄλλη χρήση γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθῆ τὸ δημόσιο συμφέρον στὴν καθολικότητά του. Καὶ στὰ ἄλλα κράτη ἄλλωστε τὰ ὁποῖα ἔχουν αὐστηρὲς δασικὲς νομοθεσίες, ἡ παράλληλη ἐξυπηρέτηση ἄλλων σκοπῶν δὲν ἀποτελεῖ ἀπαράδεκτο πειραματισμό. Ἀντίθετα, ἡ ἀπόλαυση τῶν ὠφελημάτων τοῦ δάσους καὶ ἡ ἀποτελεσματικὴ προστασία του συνδυάζονται σὲ ποικίλλες μορφὲς μικτῶν χρήσεων ἐξυπηρετικῶν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς στὸ σύνολό τους. Γι' αὐτὸ τὸ πραγματικὸ πρόβλημα ποὺ τίθεται στὸν κοινὸ νομοθέτη γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς πιὸ πάνω συνταγματικῆς ἐπιταγῆς εἶναι ἡ ἀναζήτηση καὶ πρόβλεψη τῶν εἰδικῶν ἐκείνων λόγων ποὺ κάθε φορά, ἐφ' ὅσον συντρέχουν στὴν συγκεκριμένη περίπτωση καὶ σὲ ὡρισμένη περιοχή, θὰ δικαιολογοῦν τὴν ἐπέμβαση στὰ δάση, ἡ ὁποία καὶ θὰ πρέπει νὰ περιορίζεται στὸ αὐστηρὰ ἀναγκαῖο μέτρο. Ἐξ ἄλλου στὸν κοινὸ νομοθέτη ἀνήκει ἡ ὑποχρέωση νὰ θεσπίση τὶς ἀπαραίτητες διαδικαστικὲς ἐγγυήσεις γιὰ τὴν ἀποτροπὴ αὐθαίρετων ἐπεμβάσεων ἢ καταστροφῶν ποὺ θὰ ὑπερέβαιναν τὸ ἐπιζητούμενο μέτρο. Στὸν σύνθετο αὐτὸ σκοπὸ ἀποβλέπουν οἱ ρυθμίσεις τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου.

Μὲ τὸ ἄρθρο 44 καθιερώνεται ἡ ἀρχὴ τοῦ ὅλως ἐξαιρετικοῦ χαρακτῆρα τῶν ἐπεμβάσεων. Ἡ ἀρχὴ αὐτή, ὅπως ὁλοκληρώνεται μὲ τὶς ἐπὶ μέρους ρυθμίσεις τοῦ ἄρθρου, ἔχει τὴν ἔννοια καὶ τὶς πρακτικὲς συνέπειες στὶς ὁποῖες ὁ συντακτικὸς νομοθέτης ἀπέβλεψε. Ἡ βασικὴ συνέπεια τῆς ἀρχῆς εἶναι ὅτι ἡ ἐπέμβαση, ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν περιωρισμένη μορφὴ ὑπὸ τὴν ὁποία προβλέπεται στὶς καθέκαστα περιπτώσεις, ἀπαγορεύεται ὁπωσδήποτε, ὅταν γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ εἶναι δυνατὴ ἡ χρησιμοποίηση ἄλλων ἐδαφῶν ποὺ δὲν ἔχουν δασικὸ χαρακτῆρα. Ἡ ἐπιφύλαξη αὐτὴ δὲν ἰσχύει μόνο προκειμένου γιὰ στρατιωτικὰ ἔργα καὶ γιὰ τοὺς δρόμους, ἀφοῦ ἡ χάραξή τους προσδιορίζεται ἀπὸ ἄλλους παράγοντες καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν ὕπαρξη ἄλλων διαθεσίμων ἐκτάσεων. Στὸν κανόνα τοῦ ἐξαιρετικοῦ χαρακτῆρα τῶν ἐπεμβάσεων ὑπάγονται τόσο τὰ δημόσια ὅσο καὶ τὰ ἰδιωτικὰ δάση μὲ τὸν πρόσθετο περιορισμὸ ὅτι ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωσή τους ὑπὲρ τρίτων ἀπαγορεύεται. Ἡ οὐσιαστικὴ διαφορὰ στὴν μεταβολὴ τῆς χρήσεως τῶν ἰδιωτικῶν δασῶν σὲ σχέση μὲ τὰ δημόσια εἶναι ὅτι μὲ αὐτὴν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξυπηρετεῖται καὶ τὸ ἰδιωτικὸ συμφέρον, ἐνῶ στὰ δημόσια ἡ ἀλλαγὴ χρήσεως εἶναι ἐπιτρεπτὴ μόνο ὅταν δικαιολογεῖται ἀπὸ τὸ δημόσιο συμφέρον, ἔστω καὶ ἂν ἔμμεσα ἐξυπηρετοῦνται καὶ ἰδιωτικὰ συμφέροντα. Τὰ τελευταῖα αὐτὰ δὲν προσδιορίζουν οὔτε τοὺς λόγους οὔτε τὴν κρίση τῶν ἁρμοδίων ὀργάνων γιὰ τὸ ἐπιτρεπτὸ τῆς μεταβολῆς ποὺ ἐπιφέρεται στὰ δημόσια δάση. Τέλος τὸ ἄρθρο εἰσάγει σειρὰ διαδικαστικῶν προϋποθέσεων ποὺ ἀποτελοῦν ἐγγυήσεις γιὰ τὴν ὀρθὴ καὶ μὲ μέτρο ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς, μὲ ἐλάχιστη ἀπαίτηση τὴν σὲ κάθε περίπτωση χορήγηση προηγουμένης ἠτιολογημένης ἐγκρίσεως καὶ τὴν ἐπιβολὴ σὲ ὡρισμένες κατηγορίες ἐγκρίσεων τῆς συντάξεως περιβαλλοντογικῆς μελέτης, ποὺ τελεῖ ὑπὸ τὴν ἔγκριση τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Χωροταξίας καὶ Περιβάλλοντος.

Τὰ ἄρθρα 45 καὶ 46 ἀναφέρονται στὶς ἐκχερσώσεις δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν δασῶν γιὰ ἀγροτικοὺς σκοπούς, δηλαδὴ γιὰ τὴν ἐγκατάσταση ἢ παράλληλη ἐξυπηρέτηση ἀγροτικῶν ἐκμεταλλεύσεων σύμφωνα μὲ τὴν ρητὴ ὡς πρὸς τὴν περίπτωση αὐτὴ πρόβλεψη τοῦ Συντάγματος. Τὸ νομοσχέδιο θέτει τὸν ἀνεξαίρετο κανόνα ὅτι ἐκχέρσωση δάσους γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ἀπαγορεύεται σὲ κάθε περίπτωση. Τὸ μόνο ποὺ ἐπιτρέπει εἶναι ἡ συμπλήρωση τῆς δασικῆς βλαστήσεως μὲ ὀπωροφόρα ἢ καρποφόρα δέντρα ἢ ἀμπελῶνες ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν ἀσκεπεῖς ἐκτάσεις καὶ ὑπὸ τὸν ὅρο ὅτι οἱ ἐδαφολογικὲς καὶ οἰκολογικὲς συνθῆκες εὐνοοῦν τὴν συμπληρωματικὴ αὐτὸ βλάστηση. Ἡ ἐκχέρσωση δασικῶν ἐκτάσεων ἐπιτρέπεται ὅταν, συντρεχόντων τῶν ἰδίων ὅρων,

πρόκειται νὰ γίνῃ δενδροκαλλιέργεια. Ἄλλες φυτείες ἢ καλλιέργειες σὲ δασικὲς ἐκτάσεις ἐπιτρέπονται σὲ ἐξαιρετικὲς περιπτώσεις μὲ πολὺ αὐστηροὺς ὅρους (παρ. 3). Τέλος παρέχεται ἡ εὐχέρεια γιὰ τὴν δημιουργία ἄλλων ἀγροτικοῦ χαρακτῆρα ἐγκαταστάσεων μέσα στὰ δάση καὶ τὶς δασικὲς ἐκτάσεις, μὲ τὸν αὐτονόητο περιορισμὸ τῆς μὴ κοπῆς δένδρων.

Τὸ ἄρθρο 47 προβλέπει τὴ διάνοιξη ὁδῶν μέσα ἀπὸ δάση καὶ δασικὲς ἐκτάσεις ὅταν αὐτὴ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὶς συγκοινωνιακὲς ἀνάγκες καὶ ἐπιβάλλει ὑποχρεώσεις γιὰ τὴν προστασία τῆς δασικῆς βλαστήσεως.

Τὸ ἄρθρο 48 περιλαμβάνει καὶ συστηματοποιεῖ τὶς ἀναγκαῖες ρυθμίσεις ὑπὸ τὶς ὁποῖες καθίσταται δυνατὴ ἡ ἀνάπτυξη πόλεων ἢ ἡ σύσταση νέων οἰκιστικῶν περιοχῶν σὲ δάση ἢ δασικὲς ἐκτάσεις. Ἡ πολεοδομικὴ ἀνάπτυξη συνάπτεται ἄμεσα μὲ τὸ δημόσιο συμφέρον τὸ ὁποῖο καὶ ὑπαγορεύει καὶ τὶς κατευθύνσεις τῆς οἰκιστικῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων ἐγκαταστάσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ τῆς διαβιώσεώς του ὑπὸ τὶς κατάλληλες συνθῆκες. Γι' αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποκλειστεῖ ἡ χρησιμοποίηση τῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων γιὰ οἰκιστικοὺς σκοποὺς καὶ κυρίως γιὰ τὴν ἐπέκταση ἤδη ὑφισταμένων πολεοδομικῶν συγκροτημάτων τὰ ὁποῖα λόγῳ τῆς θέσεως στὴν ὁποία βρίσκονται δὲν ἔχουν ἄλλη διέξοδο ἀναπτύξεως. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ παρουσιάζεται σὲ πολλὲς πόλεις ὅπως π.χ. ἡ Καβάλλα, ἡ Καστοριά, τὸ Καρπενῆσι κλπ. καὶ σὲ ὅλα σχεδὸν τὰ ὀρεινὰ χωριά. Τὸ ἄρθρο αὐτὸ τοῦ νομοσχεδίου, σύμφωνο κατὰ τὸ περιεχόμενό του καὶ μὲ τὶς ἀντίστοιχες διατάξεις τοῦ Νόμου 947/1979 «περὶ οἰκιστικῶν περιοχῶν»,θέτει αὐστηρότατους ὅρους γιὰ τὴν χρησιμοποίηση τῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων γιὰ οἰκιστικοὺς σκοπούς. Πέρα ἀπὸ τὶς διαδικαστικὲς ἐγγυήσεις μεταξὺ τῶν ὁποίων πρωτεύουσα θέση ἔχει ἡ περιβαλλοντογικὴ μελέτη καὶ ἡ προηγουμένη διαπίστωση τῆς ἐλλείψεως ἄλλων γαιῶν εἴτε συνεχομένων εἴτε καὶ ἐγγὺς κειμένων, τὸ ἄρθρο θέτει τὸν περιορισμὸ ὅτι σὲ καμμιὰ περίπτωση ἡ χρησιμοποιηθησομένη γιὰ οἰκοδόμηση ἔκταση δὲν θὰ ὑπερβαίνει τὸ 10 % τοῦ συνόλου τῆς ἐπιφανείας τοῦ δάσους. Ἀκόμα τὸ ἄρθρο προβλέπει τὴν σύσταση ἀναγκαστικοῦ δασικοῦ συνεταιρισμοῦ προστασίας γιὰ τὴν διασφάλιση καὶ φροντίδα ποὺ χρειάζεται τὸ ὑπόλοιπο τμῆμα τοῦ δάσους.

Τὸ ἄρθρο 49 ἀντιμετωπίζει ἰδιαίτερα τὰ θέματα τῶν ἐκτάσεων ποὺ ἀποκτήθηκαν ἀπὸ οἰκοδομικοὺς συνεταιρισμοὺς πρὸ τῆς 11ης Ἰουνίου 1975, ὅταν δηλαδὴ δὲν ἴσχυε ἡ συνταγματικὴ ἀπαγόρευση τῆς μεταβολῆς τοῦ προορισμοῦ τῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων. Οὐσιαστικὰ δηλαδὴ οἱ συνεταιρισμοὶ αὐτοὶ καὶ τὰ μέλη τους, ἐφ' ὅσον εἶχε χορηγηθῆ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας ἄδεια κατατμήσεως ἢ ἔγγραφη συναίνεση γιὰ τὴν οἰκιστικὴ ἀξιοποίηση τῶν ἀποκτηθεισῶν νόμιμα ἐκτάσεων, εἶχαν τὴν νόμιμη προσδοκία τῆς πραγματοποιήσεως τῆς κατατμήσεως καὶ τῆς δημιουργίας οἰκοπέδων, ὑπὸ τὸν ὅρο βέβαια τῆς τηρήσεως καὶ τῶν ὅρων τῆς πολεοδομικῆς νομοθεσίας. Τὸ σχέδιο ταύτης προβλέπει καὶ τὴν δυνατότητα ἐκουσίας ἀνταλλαγῆς μὲ ἄλλες ἐκτάσεις (χορτολιβαδικὲς κλπ.) ὥστε καὶ οἱ ἀνάγκες τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ νὰ ἱκανοποιηθοῦν σύμφωνα μὲ τὴν νόμιμη προσδοκία τους, ποὺ στηρίχτηκε καὶ σὲ νόμιμες ἐνέργειες τῆς Διοικήσεως (πρὸ τοῦ 1975) καὶ ἡ διαφύλαξη τῶν δασῶν νὰ ἐξασφαλιστῆ καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὰ ἀνήκουν σὲ κατηγορίες ἀπὸ τὶς δεόμενες μεγαλύτερης προστασίας σύμφωνα μὲ τὶς διακρίσεις τοῦ ἄρθρου 4.

Τὸ ἄρθρο 50 συσχετίζει τὴν τουριστικὴ ἀνάπτυξη μὲ τὴν κατὰ τὸ ἐλάχιστο δυνατὸ μέτρο χρησιμοποίηση δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων, ἀφοῦ ὁ σημαντικὸς αὐτὸς κλάδος τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας συνδυάζεται μὲ τὴν ἀξιοποίηση τῶν φυσικῶν καλλονῶν τῆς Χώρας καὶ ἑπομένως καὶ περιοχῶν ποὺ ἔχουν δασικὴ βλάστηση. Ἀποκλείονται ἀπὸ τὴν δυνατότητα δημιουργίας τουριστικῶν ἐγκαταστάσεων οἱ ἐθνικοὶ δρυμοὶ καὶ τὰ προστατευτικὰ δάση καθὼς καὶ τὰ δάση ἢ δασικὲς ἐκτάσεις ποὺ βρίσκονται σὲ βιομηχανικὲς περιοχὲς ἢ στὸν νομὸ Ἀττικῆς στὸν ὁποῖο τὸ πράσινο ἔχει περιοριστεῖ σὲ βαθμὸ ἐπικίνδυνο καὶ ἔχει ἀνάγκη σχεδὸν ἀπόλυτης προστασίας. Ὁρίζεται ρητὰ ὅτι ἡ τουριστικὴ ἀξιοποίηση γίνεται ὑπὸ τὸν ὅρο τῆς διατηρήσεως καὶ τῆς προστασίας τῆς δασικῆς βλαστήσεως στὶς διατιθέμενες ἐκτάσεις, ἐνῶ τὸ σύνολο τῶν πρὸς οἰκοδόμιση διατιθεμένων χώρων δὲν μπορεῖ νὰ ὑπερβῆ τὸ δέκα στὰ ἑκατὸ τοῦ δάσους ἢ τῆς δασικῆς ἐκτάσεως Τέλος, ἐπιβάλλεται ἡ διατήρηση τῆς κυριότητος τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τῶν παραχωρουμένων γιὰ τουριστικὴ ἀξιοποίηση δημοσίων δασῶν ἢ δασικῶν ἐκτάσεων μὲ ἐξαίρεση τοὺς χώρους ὅπου πρόκειται νὰ ἀνεγερθοῦν ξενοδοχεῖα κλπ.

Τὸ ἄρθρο 51 ρυθμίζει τὰ τῆς δημιουργίας ἀθλητικῶν χώρων καὶ ἐγκαταστάσεων μέσα σὲ δάση καὶ δασικὲς ἐκτάσεις, πάρκα καὶ ἄλση, μὲ τοὺς ἀναγκαίους περιορισμοὺς καὶ ὅρους γιὰ τὴν διατήρηση τῆς δασικῆς βλαστήσεως. Εἰδικὰ στὴν περιοχὴ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀπαγορεύεται νὰ θιγοῦν τὰ ὑφιστάμενα πάρκα καὶ ἄλση, γενικὰ δὲ ἀπαγορεύεται ἡ δημιουργία ἀθλητικῶν χώρων σὲ ἐθνικοὺς δρυμοὺς ἢ προστατευτικὰ δάση. Τὸ ὅριο γιὰ τὴν δημιουργία ἀθλητικῶν ἐγκαταστάσεων σὲ ἰδιωτικὰ δάση ἢ δασικὲς ἐκτάσεις ὁρίζεται σὲ εἴκοσι στὰ ἑκατό.

Τὸ ἄρθρο 52 θέτει τὶς διαδικαστικὲς καὶ τὶς εἰδικώτερες οὐσιαστικὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴν χρησιμοποίηση δασῶν ἢ δασικῶν ἐκτάσεων γιὰ τὴν ἀνέγερση σχολικῶν κτιρίων καὶ ἐγκαταστάσεων ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδεύσεως. Καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴ τίθεται ὁ περιορισμὸς τῆς χρησιμοποιήσεως μόνο ποσοστοῦ δέκα στὰ ἑκατὸ τῆς διατιθέμενης ἐκτάσεως.

Τὸ ἄρθρο 53 θέτει παρόμοιους περιορισμοὺς γιὰ τὴν ἀνέγερση νοσοκομείων καὶ τὴν δημιουργία παιδικῶν ἐξοχῶν ἢ κατασκηνώσεων. Ἰδιαίτερα ρυθμίζεται ἡ δυνατότητα διαμορφώσεως χώρων παραθερισμοῦ ἢ κατασκηνώσεων ὑπὸ τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ὑπὸ τὸν ὅρο τῆς τηρήσεως τῶν διατάξεων τῆς τουριστικῆς νομοθεσίας.

Τὸ ἄρθρο 54 ἀναφέρεται στὶς μονές, ἡσυχαστήρια καὶ νεκροταφεῖα.

Τὸ ἄρθρο 55 ἀντιμετωπίζει τὰ θέματα ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἀνάγκη ἐγκαταστάσεως βιομηχανιῶν μέσα σὲ δάση ἢ δασικὲς ἐκτάσεις. Ἐν πρώτοις ἀναγνωρίζεται ἡ δυνατότητα ἐγκαταστάσεως βιομηχανιῶν, μὲ πρώτη ὕλη τὸ ξύλο, ἢ τὸ γάλα, σὲ δάση ἢ δασικὲς ἐκτάσεις ποὺ δὲν εἶναι ἐθνικοὶ δρυμοὶ ἢ δὲν ἔχουν προστατευτικὸ χαρακτῆρα, ἢ ποὺ δὲν βρίσκονται στὴν περιοχὴ τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς ἢ σὲ τουριστικὲς ἢ ἀρχαιολογικὲς περιοχές. Στὴν παράγραφο 2 προβλέπει τὴν ὑπὸ ἀνάλογους περιορισμοὺς δημιουργίας βιομηχανικῶν περιοχῶν ἀπὸ τὴν ΕΤΒΑ ἢ ἄλλους δημόσιους φορεῖς. Ἰδιαίτερα ἀντιμετωπίζεται τὸ θέμα τῆς δημιουργίας ναυπηγείων, διϋλιστηρίων ἢ ἄλλων μεγάλων βιομηχανικῶν συγκροτημάτων. Τέλος καθορίζονται οἱ προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἐπέκταση ὑφισταμένων ἀξιολόγων βιομηχανικῶν μονάδων σὲ ἰδιωτικὲς δασικὲς ἐκτάσεις.

Οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 56 πραγματεύονται τὶς δυνατότητες καὶ τοὺς περιορισμοὺς γιὰ τὴν ἐκτέλεση μεταλλευτικῶν καὶ λατομευτικῶν ἐργασιῶν. Οἱ ἐγγυήσεις καὶ οἱ περιορισμοὶ ποὺ θέτει τὸ σχέδιο εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ἔκταση τῶν σκοπουμένων ἐπεμβάσεων. Ἔτσι οἱ ἔρευνες χωρὶς μηχανικὰ μέσα καὶ ἐκσκαφὲς δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ καμμία ἄδεια. Ἀντίθετα οἱ ἔρευνες μὲ γεωτρήσεις γιὰ νὰ γίνουν προϋποθέτουν προηγούμενη ἔγκριση τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας ἡ ὁποία θέτει καὶ ἀνάλογους πρόσθετους περιορισμούς. Ἡ ἔγκριση αὐτὴ ἰσχύει καὶ ὡς ἔγκριση ἐκμεταλλεύσεως ἂν βρεθῆ τελικὰ μετάλλευμα. Τὸ ἄρθρο αὐτὸ θέτει σειρὰ ὅλη ἀπὸ ὑποχρεώσεις ποὺ δεσμεύουν τὸν ἀσκοῦντα τὴν ἐκμετάλλευση γιὰ τὴν προστασία ἢ τὴν ἀναδημιουργία τῆς καταστρεφόμενης δασικῆς βλαστήσεως.

Ἡ παραχώρηση τῶν δημοσίων δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων γιὰ μεταλλευτικὴ ἐκμετάλλευση μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνο κατὰ χρήση καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ στηρίξῃ μεταβίβαση κυριότητος σὲ τρίτους.

Τὸ ἄρθρο 57 ἀναφέρεται στὰ δημόσια ἔργα γενικά. Ἐὰν πρόκειται γιὰ μεγάλα δημόσια ἔργα ποὺ γίνονται μὲ βάση εἰδικὸ νόμο ποὺ ὁρίζει καὶ τὴν περιοχὴ δὲν χρειάζεται κρίση ὅλου ὀργάνου γιὰ τὴν κάλυψη ἢ καταστροφὴ ἢ χρησιμοποίηση τῶν ἀπαιτουμένων ἐκτάσεων. Ἀλλοιῶς ἀπαιτεῖται ἔγκριση παρεχόμενη ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο Χωροταξίας καὶ Περιβάλλοντος. Γιὰ τὰ ἔργα ἠλεκτρισμοῦ καθὼς καὶ τὰ μικρὰ δημόσια κλπ. ἔργα ἀπαιτεῖται ἔγκριση τοῦ Ὑπουργοῦ ἢ τοῦ νομάρχη.

Μὲ τὸ ἄρθρο 58 ρυθμίζονται τὰ θέματα τῶν στρατιωτικῶν ἔργων. Γιὰ τὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα δίνεται ἀπόλυτη ἐλευθερία λόγῳ τῆς φύσεως τῆς ἀντίστοιχης ἀνάγκης. Γιὰ τὶς ἄλλες στρατιωτικὲς ἐγκαταστάσεις ἀπαιτεῖται προηγούμενη ἔγκριση. Ἰδιαίτερη σημασία ἔχει ἡ διάταξη ποὺ ὁρίζει ὅτι οἱ στρατιωτικοὶ οἰκισμοὶ καὶ οἰκιστικὲς ἐγκαταστάσεις διέπονται μόνο ὑπὸ τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρων 48 καὶ 49.

Τὰ ἄρθρα 59 καὶ 60 προβλέπουν τὶς ἐπιτρεπτὲς ἐπεμβάσεις γιὰ πολιτιστικὰ ἔργα καὶ ἐκδηλώσεις καθὼς καὶ γιὰ ἄλλους γενικώτερους λόγους.

7. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ποινικαὶ κυρώσεις.

Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ βρίσκονται συστηματοποιημένες οἱ διατάξεις ποὺ προβλέπουν ποινικὲς κυρώσεις γιὰ τοὺς παραβάτες τῶν ἀπαγορεύσεων ἢ ἄλλων ὑποχρεώσεων ποὺ θεσπίζει τὸ νομοσχέδιο. Οἱ προβλεπόμενες ποινὲς εἶναι σημαντικὰ πιὸ αὐστηρὲς ἀπὸ παληὲς ἀνάλογες ποινὲς ποὺ προέβλεπαν οἱ δασικοὶ ἢ ἄλλοι νόμοι.

Μὲ τὸ ἄρθρο 61 ἀντιμετωπίζονται οἱ παραβάσεις ποὺ ἀναφέρονται στὰ θετικὰ προστατευτικὰ μέτρα τοῦ κεφαλαίου Γ' τοῦ νομοσχεδίου.

Τὸ ἄρθρο 62 θεσπίζει τὶς ποινὲς ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ὑπηρέτες δασῶν καθὼς καὶ παραβάτες τῶν ἄλλων διατάξεων τοῦ κεφαλαίου Δ' τοῦ νομοσχεδίου.

Τὸ ἄρθρο 63 ἀναφέρεται στὴ μὴ τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων τῶν σχετικῶν μὲ τὶς ἀναδασώσεις.

Τὸ ἄρθρο 64 προβλέπει ποινὲς γιὰ τοὺς παραβάτες τῶν διατάξεων τοῦ κεφαλαίου ΣΤ' τοῦ νομοσχεδίου, δηλαδὴ γιὰ ὅλους ἐκείνους ποὺ ἐκχερσώνουν ἢ καταστρέφουν δάσος ἢ δασικὴ ἔκταση χωρὶς τὶς προϋποθέσεις τῶν διατάξεων τοῦ κεφαλαίου ΣΤ' ἢ κατὰ παράβαση τῶν ὑποχρεώσεων ποὺ τοὺς βαραίνουν σύμφωνα μὲ αὐτές. Ἰδιαίτερη σημασία ἔχει ἡ πρόβλεψη καὶ χρηματικῶν ποινῶν γιὰ ὡρισμένες περιπτώσεις (παράγρ. 4 καὶ 7).

8. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Εἰδικαί, τελικαὶ καὶ μεταβατικαὶ διατάξεις.

Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ ἀντιμετωπίζονται ὁρισμένα εἰδικὰ ἢ μεταβατικοῦ χαρακτῆρα θέματα καὶ εἰσάγονται ρυθμίσεις ποὺ ὁλοκληρώνουν τὸ προστατευτικὸ σύστημα τῶν προηγούμενων κεφαλαίων.

Τὸ ἄρθρο 65 εἰσάγει τὸν θεσμὸ τοῦ δικαιώματος προτιμήσεως ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου κατὰ τὶς ἀγοραπωλησίες ἰδιωτικῶν δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων. Μὲ τὸν θεσμὸ αὐτὸ ἐξουδετερώνεται κάθε προσπάθεια κερδοσκοπίας πάνω στὰ δάση καὶ τὶς δασικὲς ἐκτάσεις, ἐνῶ ταυτόχρονα παρέχεται στὸ Δημόσιο ἡ δυνατότητα γιὰ τὴν ἐπαύξηση τῶν δημοσίων δασῶν ἢ δασικῶν ἐκτάσεων καὶ τὴν ὑπαγωγή τους σὲ ἐνιαῖο σύστημα προστασίας καὶ ἐκμεταλλεύσεως μὲ τὰ ἀποκτώμενα μὲ τὸν πιὸ πάνω τρόπο, χωρὶς τὴν προσφυγὴ στὸ ἐπαχθὲς ὁπωσδήποτε γιὰ τὸν ἰδιώτη μέτρο τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως. Τὸ ἄρθρο αὐτὸ τοῦ νομοσχεδίου ἀναφέρεται βέβαια στὴ πώληση καὶ ὄχι σὲ μεταβιβάσεις μὲ διαφορετικὰ νόμιμη αἰτία (ἀπαλλαγὴ κλπ.), διαγράφει δὲ λεπτομερειακὰ τὴν διαδικασία γιὰ τὴν ἄσκηση τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ, τὸν ἔλεγχο τῶν τίτλων τοῦ πωλητοῦ, τὶς συνέπειες τῆς μὴ δηλώσεως τῆς πωλήσεως κλπ.

Τὸ ἄρθρο 66 καθορίζει ἁπλούστερο ἀπὸ τὸν ἤδη ἰσχύοντα καὶ προσαρμοσμένο στὶς γενικὲς ρυθμίσεις τοῦ νομοσχεδίου τρόπο ἀποτερματισμοῦ καὶ ὁροθετήσεως τῶν δημοσίων δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων.

Τὸ ἄρθρο 67, καθιερώνει, πέρα ἀπὸ τὴν ἀπὸ τὸ Σύνταγμα ἐπιτασσόμενη προστασία τῶν δασῶν καὶ τῶν δασικῶν ἐκτάσεων, τὴν προστασία τῶν μεμονωμένων δέντρων ποὺ βρίσκονται μέσα σὲ ἀγροὺς ἢ οἰκοπεδικὲς ἐκτάσεις. Ἡ προστασία αὐτὴ εἶναι ἀναγκαία γιατὶ καὶ τὰ μεμονωμένα δέντρα ἀποτελοῦν στοιχεῖο τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἡ συμβολή τους στὴν διατήρηση τῆς φυσικῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς μορφῆς μιᾶς οἰκιστικῆς περιοχῆς δὲν εἶναι ἀμελητέα, ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἀνεκτὴ ἀπὸ τὴν Πολιτεία ἡ ἐλεύθερη καταστροφὴ ἢ κοπή τους. Ἂν ἡ κοπὴ αὐτὴ καθίσταται ἀναγκαία γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς ἀγροτικῆς καλλιεργείας εἶναι δυνατὸ νὰ γίνῃ μετὰ ἀπὸ ἄδεια τοῦ οἰκείου δασάρχη. Ἡ ρύθμιση αὐτὴ εἶναι σημαντικὴ γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς προσπάθειας διατηρήσεως τοῦ πράσινου καὶ τῶν ὠφεμηλάτων ποὺ προσφέρει ἡ ὕπαρξη δέντρων σὲ περιοχὲς ποὺ δὲν ἔχουν δασικὸ χαρακτῆρα.

Στὸ ἄρθρο 68 ρυθμίζεται ὁ τρόπος καὶ ἡ διαδικασία διαθέσεως τῶν χορτολιβαδικῶν ἐδαφῶν, δηλαδὴ τῶν ἐδαφῶν τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν οὔτε δέντρα, οὔτε θάμνους, ἀλλὰ καλύπτονται ἀπὸ φρύγανα ἢ πώδη βλάστηση καὶ δὲν βρίσκονται μέσα σὲ δάση ἢ δασικὲς ἐκτάσεις ὥστε νὰ ἀποτελοῦν ἕνα ἐνιαῖο σύνολο μὲ αὐτὰ ἢ αὐτές. Πρόκειται δηλαδὴ γιὰ ἄγονα ἐδάφη ἢ μὴ δασικὲς βοσκὲς (οἱ δασικοὶ βοσκότοποι καὶ οἱ δασικὲς βοσκὲς ὑπάγονται στὶς δασικὲς ἐκτάσεις καὶ συνεπῶς παραμένουν ὑπὸ τὴν ρύθμιση τῶν ἄλλων διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου) ποὺ δὲν ἐξυπηρετοῦν οὐσιαστικὰ οὔτε τὴν ἐθνικὴ οἰκονομία ἢ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ οὔτε ἀξιοποιοῦνται δασικά. Ἂν εἶναι δεκτικὰ δασικῆς βλαστήσεως καὶ ἔχουν προστατευτικὸ χαρακτῆρα ἢ γιὰ ἄλλο λόγο πρέπει νὰ ἀναδασωθοῦν, ἡ παράγραφος 1 ἐπιβάλλει τὴν ἀναδάσωσή τους σύμφωνα μὲ τὰ ὁριζόμενα στὸ ἄρθρο 37, ὁπότε βέβαια θὰ ὑφίσταται γιὰ τὴν δασικὴ ὑπηρεσία καὶ ἡ ὑποχρέωση πραγματοποιήσεως τῆς ἀναδασώσεως. Ἂν ἡ ἀνάδάσωση αὐτὴ δὲν δικαιολογεῖται ἢ δὲν εἶναι δυνατὴ ἀπὸ τὴν ἰδιοσυστασία τοῦ ἐδάφους, τὰ χορτολιβαδικὰ αὐτὰ ἐδάφη διατίθενται ἐλεύθερα γιὰ ἀγροτικὴ ἢ κτηνοτροφικὴ ἐκμετάλλευση, δηλαδὴ γιὰ ἐνίσχυση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας τῆς Χώρας, ἡ ὁποία βρίσκεται σὲ πολὺ στενὰ πλαίσια ἐδαφικῆς ἀναπτύξεως. Ἀκόμα τὰ ἐδάφη αὐτὰ διατίθενται κατὰ προτίμηση, ἀντὶ δηλαδὴ γιὰ τὰ δάση ἢ τὶς δασικὲς ἐκτάσεις, πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν σκοπῶν τοῦ κεφαλαίου ΣΤ' τοῦ νομοσχεδίου. Ἔτσι, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὴ ἡ χρησιμοποίηση ἐδαφῶν τῆς κατηγορίας αὐτῆς ἀποκλείεται νὰ θιγοῦν δάση ἢ δασικὲς ἐκτάσεις γιὰ οἰκιστικοὺς ἢ ἄλλους σκοπούς. Γιὰ νὰ μὴν ὑπάρξῃ κίνδυνος αὐθαιρέτων καταλήψεων δημοσίων ἐδαφῶν, τὸ ἄρθρο προβλέπει τὴν τοπογράφηση καὶ παράδοση τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν τῶν ἐδαφῶν στὴν Γενικὴ Διεύθυνση Γεωργικῆς Ἀναπτύξεως.

Τὸ ἄρθρο 69 ρυθμίζει ὡρισμένα θέματα τῶν ἐποικιστικῶν ἐκτάσεων τῶν ὁποίων ἐπιτρέπεται ἡ ἐκχέρσωση ἂν ἔχουν τὸν χαρακτῆρα δασικῆς ἐκτάσεως ὄχι ὅμως καὶ ἂν εἶναι δάση ἢ κρίνονται ἀναδασωτέες. Ἀκόμα μὲ τὸ ἄρθρο αὐτὸ προβλέπεται ἡ ὑποχρεωτικὴ ἀνάκληση παρανόμων παραχωρήσεων δημοσίων δασῶν ἢ δασικῶν ἐκτάσεων ποὺ ἔγιναν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς δικτατορίας.

Τὸ ἄρθρο 70 προβλέπει τὴν σύσταση εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν δασοτεχνικῶν ἔργων γιὰ τὸν καλύτερο προγραμματισμὸ καὶ συντονισμὸ καθὼς καὶ τὴν ἀρτιώτερη ἐκτέλεσή τους.

Στὸ ἄρθρο 71 προβλέπεται ὅτι ὅλα τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου περιέρχονται σὲ εἰδικὸ λογαριασμὸ τηρούμενο στὸ Κεντρικὸ Ταμεῖο Γεωργίας Κτηνοτροφίας καὶ Δασῶν καὶ διατίθενται ὑποχρεωτικὰ κατὰ κύριο λόγο γιὰ ἀγορὲς ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου ἢ γιὰ καταβολὴ ἀποζημιώσεων σὲ περίπτωση ἀναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων ἰδιωτικῶν δασῶν ἢ δασικῶν ἐκτάσεων.

Μὲ τὸ ἄρθρο 72 ρυθμίζονται τὰ τῆς ἐπιλύσεως χρηματικῶν διαφορῶν μεταξὺ τοῦ Δημοσίου καὶ ἰδιωτῶν ποὺ μποροῦν νὰ προκύψουν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου ἐνῶ μὲ τὸ ἄρθρο 73 παρέχονται ὡρισμένες ἐξουσιοδοτήσεις γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῶν ρυθμίσεων τοῦ νομοσχεδίου.

Τὸ ἄρθρο 74 διευκρινίζει τὶς σχέσεις τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου σὲ ἀντιπαραβολὴ μὲ τὶς ἰσχύουσες διατάξεις τοῦ δασικοῦ κώδικος καὶ τὸ ἄρθρο 75 καθορίζει τὸν χρόνο ἐνάρξεως ἰσχύος αὐτοῦ ὡς νόμου.

Αὐτὸ εἶναι σὲ γενικὲς γραμμὲς τὸ προκείμενο σχέδιο νόμου τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται στὴν προστασία τῶν δασῶν καὶ τῶν δασικῶν ἐκτάσεων καὶ τὸ ὁποῖο ἔχουμε τὴν τιμὴ ν ὑποβάλλουμε στὴν ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία γιὰ τὴν ψήφισ του.

Ἐν Ἀθήναις τῇ

Οἱ Ὑπουργοὶ

Συντονισμοῦ
ΚΩΝ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

Προεδρίας Κυβερνήσεως
Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐθν. Ἀμύνης
Ε. ΑΒΕΡΩΦ-ΤΟΣΙΤΣΑΣ

Δικαιοσύνης
Γ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Ἐσωτερικῶν
Χ. ΣΤΡΑΤΟΣ

Οἰκονομικῶν
ΑΘ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γεωργίας
Ι. ΜΠΟΥΤΟΣ

Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν
Δ. ΝΙΑΝΙΑΣ

Βιομηχανίας καὶ Ἐνεργείας
ΜΙΑΤ. ΑΓΓ. ΕΒΕΡΤ

Δημοσίων Ἔργων
Ν. ΖΑΡΝΤΙΝΙΔΗΣ

Συγκοινωνιῶν
Δ. ΠΑΠΑΔΟΓΓΟΝΑΣ

Δημοσίας Τάξεως
ΑΝΑΣΤ. ΜΠΑΛΚΟΣ